

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 2001

ΙΣΧΥΣ ΔΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΕΩΣ

ΠΥΡΟΒΟΛΗΤΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ
ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ «ΑΝΘΛΟΣ (ΠΒ) ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ»

Η ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ
ΩΣΤΟΙ ΤΟ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

ΧΡΟΝΟΣ 21ος • ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 97 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2026

Οδός: Μαυροκορδάτου 9, 6ος όροφος, Τ.Κ. 10678, Αθήνα, Τηλ.-Fax: 210 5235408 • ΚΩΔ. 6561 • e-mail:pirovolitits11@gmail.com • www.pirovolitis.gr

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Κωνσταντίνος Χολέβας
Πολιτικός Επιστήμων

Η μεγάλη εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου οδηγεί τη σκέψη μας στο ιστορικό παρελθόν του Ελληνισμού και αναδεικνύει την άρρηκτη σύνδεση της Ορθοδοξίας με την ταυτότητα του λαού μας.

Από το 626 μ.Χ., όταν η Κωνσταντινούπολη σώθηκε από την πολιορκία των Αβάρων, ο Ελληνισμός συνέδεσε τους αγώνες του με την Υπέρμαχο Στρατηγό.

Η Παναγία η Οδηγήτρια ήταν η πολιούχος της Κωνσταντινουπόλεως κατά τη βυζαντινή περίοδο.

(Συνέχεια στη σελίδα 3)

Ο Πόλεμος στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης

Κωνσταντίνος Γκίνης,
Στρατηγός ε.α. - Επίτιμος Α/ΓΕΣ

Γενικά

Οι πόλεμοι της τελευταίας πενταετίας –στην Ουκρανία, στη Γάζα και στο Ιράν– έχουν πυροδοτήσει έντονη συζήτηση για τη μεταβολή του χαρακτήρα του πολέμου. Η ευρεία χρησιμοποίηση Αυτόνομων Οπλικών Συστημάτων, η εκτόξευση πυρών ακριβείας μεγάλου βεληνικού και η προοδευτική αντικατάσταση της παραδοσιακής γραμμής επαφής μεταξύ των αντιπάλων από μια εκτεταμένη ζώνη εμπλοκής αποτελούν τα πλέον ορατά αποτελέσματα αυτής της μεταβολής στο πεδίο της μάχης.

(Συνέχεια στη σελίδα 5)

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Λάζαρος Σκυλάκης, Αντιστράτηγος ε.α.

(στη σελίδα 6)

ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΓΑ! Ή ΜΗΠΩΣ ΟΧΙ...

Απόστολος Τσουλουβής, Αντιστράτηγος ε.α.

(στη σελίδα 8)

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ

11 Νοεμβρίου 2026 ώρα 17:30. Διάλεξη του πολιτικού επιστήμονα κ. Κωνσταντίνου Χολέβα στη ΛΑΕΔ με τίτλο «Ορθοδοξία και εθνική ταυτότητα: Σταθεροί οδοδείκτες του Ελληνισμού».

Η στρατηγική σημασία της Κρήτης

Ιπποκράτης Δασκαλάκης, Αντιστράτηγος ε.α.

Η στρατηγική σημασία της Κρήτης είναι αναμφισβήτητη και αποδεικνύεται όχι μόνο ιστορικά αλλά και με οποιαδήποτε ανάλυση των σημερινών εξελίξεων και του πολυσχιδούς ανταγωνισμού δυνάμεων στην Ανατολική Μεσόγειο και ευρύτερη Μέση Ανατολή.

Για τα ελληνικά δεδομένα είναι αναγκαία η αντιμετώπιση της Κρήτης-Κύπρου-Αιγαίου ως ενός ενιαίου, αλληλοεξαρτώμενου και αλληλοεπηρεαζόμενου χώρου που ελέγχει πλήρως τις γραμμές θαλασσιών συγκοινωνιών της περιοχής με σημαντική προβολή της ισχύος στην περιβάλλουσα ενδοχώρα.

Η στρατηγική αξία του νησιού ενισχύεται πολλαπλασιαστικά όταν συνδυάζεται με τον έλεγχο και άλλων στρατηγικών σημείων του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου, με έμφαση την Κύπρο και με την ανάπτυξη στο νησί ισχυρών αεροναυτικών δυνάμεων. Ειδικά η περίοδος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου αποδεικνύει την αδυναμία ολοκληρωμένης αξιοποίησης της στρατηγικής σημασίας της νήσου, με βάση μόνο τη ναυτική ή μόνο την αεροπορική υπεροχή. Αμφότερες οι μονοδιάστατες προσεγγίσεις απέτυχαν να επιφέρουν τα επιθυμητά, για Βρετανούς και Γερμανούς αντίστοιχα, οφέλη.

(Συνέχεια στη σελίδα 8)

Καλοκαιρινές ευχές Συνδέσμου

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου Αποστράτων Αξιωματικών Πυροβολικού, εύχεται στα Μέλη και στους Φίλους του, ένα ευχάριστο και δροσερό καλοκαίρι με υγεία και ξέγνοιαστες στιγμές χαλάρωσης και αναζωογόνησης δίπλα στα αγαπημένα μας πρόσωπα.

Λόγος πανηγυρικός για την επέτειο της 1ης Απριλίου 1955

Δημόκριτος Ζερβάκης, Αντγος ε.α.

«Στο μικρό διάστημα που έμεινα στην Κύπρο, άρχισαν πολλά πράγματα και νομίζω θα με κυνηγούν αδυσώπητα ώσπου να πάρουν μορφή. Παραξενεύομαι όταν το συλλογίζομαι. Η Κύπρος πλάτυνε το αίσθημα που είχα για την Ελλάδα. Κάποτε λέω πως μπορεί να με πήρε για ψυχοπαίδι της».

Τα παραπάνω λόγια, που έγραψε στο ημερολόγιό του ο Γιώργος Σεφέρης, όταν το 1953 επισκέφθηκε την Κύπρο, θα μπορούσαν να είναι και δικά μου όπως και κάθε Έλληνα που επισκέπτεται τη μαρτυρική μεγαλόνησο.

Γράφει, από την Κύπρο, ο ίδιος σε γράμμα προς την αδελφή του Ιωάννα Τσάτσου,

«[...]Τον έχω αγαπήσει αυτόν τον τόπο. Ίσως γιατί βρίσκω εκεί πράγματα παλιά που ζουν ακόμη, ενώ έχουν χαθεί στην άλλη Ελλάδα... Ένας πιστός λαός, πεισματάρικα και ήπια σταθερός. Για σκέψου πόσοι και πόσοι πέρασαν από πάνω τους: Σταυροφόροι, Βενετσιάνοι, Τούρκοι, Εγγλέζοι - 900 χρόνια. Είναι αφάνταστο πόσο πιστοί στον εαυτό τους έμειναν και πόσο ασήμαντα ξέβαψαν οι διάφοροι αφεντάδες πάνω τους[...].»

(Συνέχεια στη σελίδα 3)

Το αντάρτικο των Ελλήνων του Πόντου εναντίον των οθωμανικών και κεμαλικών δυνάμεων (1914-1923)

Άννα Κωνσταντινίδου,
Ιστορικός - Διεθνολόγος

Εισαγωγή

Η 19η Μαΐου έχει καθιερωθεί από το 1994 ως Ημέρα Μνήμης για τη Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου. Με αφορμή τη συγκεκριμένη επέτειο, το παρόν άρθρο εξετάζει την ιστορική εξέλιξη του ποντιακού αντάρτικου, τις συνθήκες που οδήγησαν στη δημιουργία του, τη δομή και τη δράση των ανταρτικών ομάδων, καθώς και τον ρόλο σημαντικών ηγετών του κινήματος. Παράλληλα, επιχειρεί να αναδείξει τη σημασία του αντάρτικου για την κατανόηση της ιστορίας του Ποντιακού Ελληνισμού κατά την κρίσιμη περίοδο 1914-1923.

(Συνέχεια στη σελίδα 11)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ
«Ανθλός (ΠΒ) Παύλος Μελάς»
Μαυροκορδάτου 9, Τ.Κ. 10678 ΑΘΗΝΑ
Τηλ/ΦΑΧ 2105235408
E-mail: pirovolitis11@gmail.com

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ τακτικού - αργού μέλους του Συνδέσμου

ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΤΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ:

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ-ΤΑΞΗ

ΟΠΛΟ/ΣΩΜΑ

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΝΟΜΑ:

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ:

ΤΟΠΟΣ-ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΟΔΟΣ..... ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΕΡΙΟΧΗ..... Τ.Κ.....

ΠΟΛΗ.....

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: ΣΤΑΘΕΡΟ..... ΚΙΝΗΤΑ.....

E-MAIL:..... @.....

ΠΡΟΦΙΛ ΣΤΟ FACEBOOK

ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ..... ΕΓΓΑΜΟΣ/ΑΓΑΜΟΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΥΖΥΓΟΥ.....

ΠΑΙΔΙΑ	ΕΤΟΣ	ΠΑΙΔΙΑ	ΕΤΟΣ
	ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ		ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ
.....
.....
.....

ΗΜΕΡΕΣ - ΠΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Το Γραφείο του Συνδέσμου (Μαυροκορδάτου 9, Αθήνα, 6ος όροφος), είναι ανοικτό, στη διάθεση των Συναδέλφων, κάθε **Τρίτη, 10:00 - 12:00.**

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΣΥΝΔΕΣΜΟ

Μπορείτε να επικοινωνείτε με τον Σύνδεσμο, τόσο στο σταθερό τηλέφωνο του Γραφείου, 2105235408, όσο και στα παρακάτω κινητά:

- Πρόεδρος, Αντγος ε.α. Αντώνιος Βιτετζάκης, 6937085196
- Γενικός Γραμματέας, Αντγος ε.α. Δημήτριος Πετρούλιας, 6972831602
- Ταμίας, Αντγος ε.α. Απόστολος Τσουλουβής, 6977626108

ΠΥΡΟΒΟΛΗΤΗΣ

Τριμηνιαία Ενημερωτική Έκδοση
(Εφημερίδα)

ΑΦΜ 099990803, Α΄ ΔΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΩΔ. 6561

Ιδιοκτήτης:

Σύνδεσμος Αποστράτων Αξιωματικών
Πυροβολικού του Ελληνικού Στρατού

Ιδρυτής:

Παναγιώτης Μπακόπουλος,

Αντιστράτηγος ε.α., Επίτιμος Πρόεδρος του Δ.Σ.

Διευθυντής:

Αντώνιος Βιτετζάκης

Αντιστράτηγος ε.α. Πρόεδρος του Δ.Σ.

Συντακτική Επιτροπή:

Πρόεδρος: Αντώνιος Βιτετζάκης, Αντιστράτηγος ε.α.

Μέλος: Δημήτριος Ρέσκος Αντιστράτηγος ε.α.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Αναγράφεται Δ. Γαβαλάς

Θέσσης 7 - Περιστέρι | Τηλ.: 210 5722902

e-mail: anagrafigavalas@gmail.com

www.anagrafi.gr

Ταχ. Διεύθυνση: Μαυροκορδάτου 9, 6ος όροφος

Ταχ. Κώδικας: 106 78 Αθήνα

Τηλ.-Fax: 210 5235408

e-mail: pirovolitis11@gmail.com • www.pirovolitis.gr

Κυκλοφορεί σε 1.100 αντίτυπα και διανέμεται δωρεάν

Το παρόν φύλλο (97) εκδόθηκε στις 9 Ιουνίου 2026.

Οι απόψεις των συγγραφέων των κειμένων δεν απηχούν απαραίτητα και τις απόψεις του Συνδέσμου.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΑΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Αποστράτων Αξιωματικών Πυροβολικού (ΣΑΑΠΒ), λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία των τελευταίων ετών, έχει υιοθετήσει, πλέον της ανά τρίμηνο εκδιδόμενης εφημερίδας ΠΥΡΟΒΟΛΗΤΗΣ, και τους παρακάτω τρόπους επικοινωνίας μαζί σας:

α. Μέσω του facebook, με την Ομάδα ΠΥΡΟΒΟΛΗΤΗΣ

β. Μέσω της ιστοσελίδας του Συνδέσμου (www.pirovolitis.gr)

γ. Μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) (pirovolitis11@gmail.com)

Επειδή πολλές φορές η ταχύτητα διάχυσης και πρόσκτησης πληροφοριών μεταξύ μας είναι καθοριστική (πχ κοινοποίηση εκτάκτων συμβάντων κοινωνικής φύσεως, λήψη αποφάσεων σε σύντομο χρονικό διάστημα για πραγματοποίηση εκδηλώσεων, όπως εκδρομές κλπ), εκτιμούμε ότι η επικοινωνία μας μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι η πλέον ενδεδειγμένη.

Μετά τα παραπάνω, παρακαλούμε να μας κοινοποιήσετε (όσοι δεν το έχουν κάνει ήδη), την ηλεκτρονική σας διεύθυνση (email), είτε προσωπική, είτε κάποιου συγγενικού ή φιλικού σας προσώπου, μέσω της οποίας θα μπορούμε να επικοινωνούμε γρήγορα και αξιόπιστα, όταν παρίσταται ανάγκη. Για την κοινοποίηση χρησιμοποιείστε την παραπάνω αναγραφόμενη ηλεκτρονική διεύθυνση του Συνδέσμου (pirovolitis11@gmail.com).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΓΡΑΦΟΥΣ

Αγαπητά Μέλη και Φίλοι του Συνδέσμου

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο θα ήθελε να ευχαριστήσει όλα τα Μέλη του Συνδέσμου, τους συναδέλφους και τους φίλους, που ενεργά και ποικιλοτρόπως υποστηρίζουν όλα αυτά τα χρόνια την εκδοτική προσπάθεια της εφημερίδας μας «Πυροβολητής».

Παράλληλα θα θέλαμε να παρακινήσουμε όλους και όλες σας, που ασχολείστε με την συγγραφή, να μας διαβιβάζετε κείμενά σας (στρατιωτικού και ιδιαίτερα ενδιαφέροντος Πυροβολικού, ιστορικού, επετειακού, διεθνολογικού, ενεργειακού, οικονομικού, λογοτεχνικού, θρησκευτικού, λαογραφικού και γενικά χρηστικού περιεχομένου) για ανάρτηση και εμπλουτισμό της ύλης της εφημερίδας μας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκτιμά ότι οι συνάδελφοι Πυροβολητές, αλλά και οι Φίλοι του Συνδέσμου μας, με τις γνώσεις και εμπειρίες τους είναι ικανοί να παρέχουν μια πληθώρα πρωτογενών δημοσιευμάτων, που θα συντελέσουν στην περαιτέρω αναβάθμιση της εφημερίδας μας.

Οδηγίες για την προετοιμασία και διαβίβαση των κειμένων σας, προκειμένου να μας διευκολύνετε σε τεχνικά θέματα σύνταξης της εφημερίδας, αλλά και να προκαλέσουμε το ενδιαφέρον των αναγνωστών (μικρά κείμενα διανθισμένα με φωτογραφίες/σκίτσα/διαγράμματα, όπου είναι δυνατόν κλπ), παρέχονται παρακάτω.

Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική μας διεύθυνση (pirovolitis11@gmail.com) ή στο τηλέφωνο του Γραφείου 210-5235408 (ημέρες και ώρες λειτουργίας του) ή στον Αντγος εα Δημήτριο Ρέσκο (dimreskos@yahoo.gr, τηλ. 6977626864).

Τα προς δημοσίευση κείμενα θα πρέπει:

Να αποστέλλονται ως συνημμένα (word) με ηλεκτρονικό μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση της εφημερίδας (pirovolitis11@gmail.com).

Να αναγράφεται στο ηλεκτρονικό μήνυμα, ως θέμα : «ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΠΥΡΟΒΟΛΗΤΗ-ΟΝΟΜΑ-ΕΠΩΝΥΜΟ».

Να αναγράφεται στην αρχή του κειμένου, ο επιθυμητός τίτλος (όχι δεσμευτικός για την εφημερίδα).

Να έχουν έκταση 350-700 λέξεων, γραμματοσειρά Arial 12, διάστιχο 1,15 και κανονικά περιθώρια.

Να αναγράφονται στο τέλος του κειμένου, τα στοιχεία του συγγραφέα (όνομα-επώνυμο-βαθμός ή ιδιότητα, όπως αυτός κρίνει σκόπιμο και με σεβασμό στο περιορισμένο χώρο της εφημερίδας μας).

Να συμπεριλαμβάνεται πάντα, στο ηλεκτρονικό μήνυμα διαβίβασης του κειμένου, η τυποποιημένη έκφραση: «*Ο ΟΝΟΜΑ-ΕΠΩΝΥΜΟ βεβαιώνει ότι η ανάρτηση του αποστελλομένου συνημμένα κειμένου, είναι σύμφωνη με τις προβλεπόμενες διατάξεις προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων*».

Να διαβιβάζονται στον Σύνδεσμο, μέχρι 20 Φεβρουαρίου-Μαΐου-Αυγούστου-Νοεμβρίου.

Εξυπακούεται ότι η Διεύθυνση της εφημερίδας, μετά από εισήγηση της Συντακτικής Επιτροπής, διατηρεί το δικαίωμα της μη δημοσίευσης κειμένων λόγω περιεχομένου, πληθώρας ύλης ή επικαιρότητας, ενώ οι απόψεις των συγγραφέων των κειμένων δεν απηχούν απαραίτητα και τις απόψεις του Συνδέσμου.

Προσβλέποντας στην συνεργασία σας, σας ευχαριστούμε.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Αντγος ε.α. Αντώνιος Βιτετζάκης

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Κάθε χρόνο την 29η Μαΐου δημοσιεύονται άρθρα σχετικά με την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους και την υποδούλωση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, με αφορμή αυτό θα αναφερθώ στα κυριότερα ιστορικά γεγονότα και στα αίτια της πτώσης του Βυζαντίου.

Όσον αφορά στην άλωση της Πόλης την 29 Μαΐου του 1453, ισχυρίζονται ιστορικοί ότι εάν δεν έπεφτε την ημέρα αυτή, θα έπεφτε χωρίς αμφιβολία σύντομα, καθόσον στο συγκεκριμένο χρόνο δεν υπήρχε αυτοκρατορία. Μόνο την Κωνσταντινούπολη εξουσίασε ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου.

Πως έφθασε στο σημείο αυτό η κραταιά Βυζαντινή αυτοκρατορία;

Τα πρώτα σημάδια της παρακμής εμφανίζονται σχεδόν αμέσως μετά τον θάνατο του αυτοκράτορα του Βασιλείου του Β΄ του Βουλγαροκτόνου το 1025, όταν η διαχείριση της εξουσίας μεταφέρεται από τους αυτοκράτορες-στρατιωτικούς στους γραφειοκράτες. Αποτέλεσμα ήταν η ολέθρια μάχη του Μαντζικέρτ το 1071 μ.χ., η οποία για τους περισσότερους ιστορικούς αποτελεί την χρονική αφετηρία της παρακμής.

Κατά την περίοδο (1071-1081), λόγω των εξεγέρσεων και του εμφυλίου που ακολούθησε το Βυζάντιο θα εξασθενήσει και θα απολέσει όλη την Μικρά Ασία.

Η ήττα στο Μυριοκέφαλο το 1176 μ.χ. επισφράγισε την κυριαρχία των Σελτζούκων στην ανατολή, ενώ οι συνεχείς επιδρομές Σέρβων, Βουλγάρων, Νορμανδών και Λατίνων εξασθένησαν την άλλοτε κραταιά αυτοκρατορία.

Την 12 Απριλίου του 1204 συντελέστηκε το μεγάλο έγκλημα των σταυροφόρων του Πάπα. Είναι η πρώτη άλωση της Βασιλεύουσας, η οποία έγινε από τους σταυροφόρους (Δ΄ Σταυροφορία) δόθηκε για να ελευθερώσουν τους Άγιους Τόπους από τους αλλόθρησκους, στην πραγματικότητα όμως για να υποτάξουν την Ορθοδοξία στο Βατικανό και για να σφετεριστούν το παγκόσμιο εμπόριο. Ήταν καταλυτική για την ιστορική πορεία του Βυζαντίου και του Ελληνισμού.

Οι σταυροφόροι με το που κατέλαβαν την Πόλη, άρρισαν τις λεηλασίες και τις βαρβαρότητες. Η κυριαρχία των Φράγκων δεν περιορίστηκε μόνο στη Κωνσταντινούπολη, αλλά και σε περιοχές εκτός αυτής. Έτσι στο σημερινό Ελλαδικό χώρο και κυρίως στα νησιά του Αιγαίου, του Ιονίου και στα παράλια δημιουργήθηκαν Βαρονίες, Κομητείες, Δουκάτα και Πριγκιπάτα.

Μετά από 57 χρόνια το 1261 ελευθερώθηκε η Κωνσταντινούπολη, όμως η αυτοκρατορία που συναντάμε ήταν η σκιά της Βυζαντινής. Η Κύπρος, η Κρήνη και τα Επτάνησα ουδέποτε επανήλθαν στην αυτοκρατορία. Το ισχυρό ναυτικό με το οποίο κυριαρχούσε στις θάλασσες εκμηδενίστηκε. Κυριαρχούν πλέον οι Γενουάτες και οι Βενετσιάνοι. Η κατάσταση επιδεινώθηκε από τις πολιτικές και θρησκευτικές έριδες, την άσχημη οικονομική κατάσταση και τη μείωση της στρατιωτικής ισχύος του κράτους. Η καταστροφή της μεσαιάς τάξης, η υψηλή φορολογία προς τις λαϊκές μάζες και επί της ουσίας φοροαπαλλαγή των ισχυρών και των μοναστηριών είχαν παραλύσει το κράτος. Διάχυτο το αίσθημα της αδικίας στους κατοίκους του Βυζαντίου.

Οι εμφύλιοι πόλεμοι του 14ου αιώνα, η άνοδος των Οθωμανών και οι καταστροφικές εμπορικές συμφωνίες με τις δημοκρατίες της Βενετίας και της Γένοβας, έπειξαν καθοριστικό ρόλο στην τεράστια απώλεια κρατικών εσόδων. Η σταδιακή απαλλαγή από τη στρατιωτική θητεία και η ανάθεση της ασφάλειας του Κράτους σε αναξιόπιστους και πολυδάπανους μισθοφόρους, μόνο προβλήματα δημιουργήσε.

Στις αρχές του 1453, η κατάσταση στη Βυζαντινή πρωτεύουσα ήταν αποκαρδιωτική. Η άλωση της Πόλης ήταν αναπόφευκτη, λόγω της παρατεταμένης παρακμής, του εκφυλισμού της διαφθοράς και της ανικανότητας των Ηγετών. Έτσι μοιραία φθάσαμε στην πτώση της Βασιλεύουσας.

Η άλωση της Κωνσταντινούπολης σημάδεψε την αρχή μιας μεγάλης γεωπολιτικής αλλαγής, με αυτή έκλεισε ο κύκλος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, η οποία ήταν παγκόσμια δύναμη και ξεπρόβαλε η Οθωμανική. Το Βυζάντιο θεωρείται ο συνδετικός κρίκος που κράτησε την Ελληνική ψυχή αναλλοίωτη ανάμεσα στην Αρχαιότητα και τη Νεότερη Ελλάδα διαμορφώνοντας τη σύγχρονη ελληνική ταυτότητα.

Αντώνιος Βιτετζάκης

Αντιστράτηγος ε.α.

Πρόεδρος του Δ.Σ. του ΣΑΑΠΒ

(Συνέχεια από σελίδα 1)

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Στην Παναγία έκαναν τάματα ο Θ. Κολοκοτρώνης, ο Γ. Καραϊσκάκης και άλλοι οπλαρχηγοί του 1821.

Την εικόνα της Παναγίας είχε πάντα μαζί του, στη Ρωσία, στην Ελβετία, στην Αίγινα, στο Ναύπλιο, ο πρώτος Κυβερνήτης μας, ο Ιωάννης Καποδίστριας.

Η θαυματουργική εύρεση της εικόνας της Παναγίας στην Τήνο, τον Ιανουάριο του 1823, έδωσε μήνυμα αισιοδοξίας και νίκης στους αγωνιστές της Ελληνικής Επανάστασης. Εικονίσματα της Υπεραγίας Θεοτόκου είχαν κρεμάσει στα αντίσκηνά τους οι Έλληνες στρατιώτες του 1940, όταν νικούσαν τους Ιταλούς. Ένωσαν ως εθνική προσβολή τον τορπιλισμό της Έλλης από ιταλικό υποβρύχιο στις 15 Αυγούστου 1940.

Σε μία κορυφή του Βερμίου έχουν εναποθέσει οι Πόντιοι αδελφοί μας την ιστορική εικόνα της Παναγίας Σουμελά και εκεί συρρέουν το Δεκαπενταύγουστο για να δηλώσουν ότι δεν ξεχνούν τις ρίζες τους.

Σήμερα η ανάγκη κάθε λαού να κρατηθεί από την ταυτότητά του είναι έντονη. Η εθνική μας ταυτότητα, κατά τον Ιωάννη Καποδίστρια, βασίζεται στην Ορθοδοξία και στην Ελληνική Γλώσσα. Τα στοιχεία αυτά κάλλιστα μπορούν να συνυπάρξουν με τη δημοκρατική διακυβέρνηση και τον σεβασμό των πραγματικών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Σε μία εποχή που οι διάφορες μορφές της παγκοσμιοποίησης βρίσκονται σε υποχώρηση ή περιδίνηση, η επιβίωση του Ελληνισμού στην Ελλάδα, στην Κύπρο, στη Βόρειο Ήπειρο και στην Ομογένεια θα βασισθεί σε μία δημιουργική προβολή των παραδοσιακών αξιών μας, πάντα με επίγνωση των προβλημάτων του παρόντος και με αξιοποίηση των θετικών πλευρών της επιστήμης και της τεχνολογίας.

(Συνέχεια από σελίδα 1)

Κωνσταντίνος Χολέβας, Πολιτικός Επιστήμων

Η Παναγία μάς δίνει μήνυμα ελπίδας. Η Ορθοδοξία πιστεύει στην Ανάσταση. Ο Ορθόδοξος Έλληνας δεν απελπίζεται. Τα νέφη είναι πολλά στον ορίζοντα, τα βλέπουμε και δεν τα αγνοούμε. Αλλά πιστεύουμε σε ένα καλύτερο μέλλον, διότι αντλούμε δύναμη από τον παρελθόν μας.

Στην Ευρώπη και στην Ανθρωπότητα, που αναζητούν λύσεις στα αδιέξοδα, ο Ελληνισμός καλείται να προσφέρει τη Ελληνορθόδοξη πρόταση. Να αναδείξει την κλασική παιδεία, να καλλιεργήσει τη μελέτη των Αρχαίων Ελληνικών και των Πατερικών Χριστιανικών Κειμένων, να συντελέσει σε μια αναγέννηση των Ανθρωπιστικών Σπουδών.

Οι Έλληνες στα δύσκολα επικαλούνται την Παναγία. Και προστρέχουν στανάματα της Ελληνορθόδοξης Παιδείας. Ο Ιωάννης Καποδίστριας έγραφε και τόνιζε ότι τα θεμελιώδη σχολικά μαθήματα, για να σταθεί στα πόδια του το ελεύθερο κράτος, πρέπει να είναι η Αγία Γραφή, η Ορθόδοξη Υμνογραφία και η Αρχαία Ελληνική Γραμματεία. Αυτή είναι η πραγματική αφύπνιση που χρειάζεται η πατρίδα μας, αυτό είναι το Οικουμενικό μήνυμα Παιδείας που αναζητεί η Ανθρωπότητα.

Η Παναγία μάς διδάσκει την ανθρωπιά και την αλληλεγγύη. Τιμούμε την ταυτότητά μας, αλλά σεβόμαστε τη θρησκεία και την παράδοση των άλλων λαών. Αγαπούμε την πατρίδα μας, αλλά απορρίπτουμε τα άκρα και τη μισαλλοδοξία.

Πριν από 52 χρόνια η Παναγία του Κύκκου και του Μαχαιρά δάκρυσε. Δεν ξεχνώ την Κύπρο. Προσεύχομαι για το μέλλον του Ελληνισμού.

Λόγος πανηγυρικός για την επέτειο της 1ης Απριλίου 1955

Πόσο λιτά περιγράφει ο ποιητής την μακρά ιστορία της πολύπαθου Κύπρου; Πως μέσα σε τέσσερις γραμμές αναδεικνύει τη δύναμη, τον πατριωτισμό, την πίστη στα υψηλά ιδανικά της ελευθερίας, της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και της δημοκρατίας του Κυπριακού λαού;

Πιστεύω ότι οποιοδήποτε κατόρθωμα και αξιέπαινη πράξη χρωματίζεται ανάλογα με το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιήθηκε – και η περίοδος που προηγήθηκε της έναρξης του αγώνα της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών, της ΕΟΚΑ, οδήγησε στη ανάδειξη μιας νέας γενιάς Ελλήνων ηρώων.

Ο Ελληνισμός της Κύπρου κατά τη διάρκεια της ματωμένης ιστορικής του πορείας, ουδέποτε απεκόπη από τον Εθνικό κορμό και ουδέποτε έπαψε ν' αγωνίζεται για την διατήρηση της Εθνικής του ταυτότητας. Δήλωνε παρών σε κάθε αγώνα του Έθνους.

«Η Ρωμιούσνη εν να καθεί όντας ο κόσμος λείπει» θα βροντοφωνάξει, με τη γραφίδα του εθνικού μας, τολμώ να πω, ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη, ο εθνομάρτυρας Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός, διαδηλώνοντας τη συμμετοχή των Ελλήνων Κυπρίων στον αγώνα της εθνεγερσίας του 1821.

Οι γνήσιοι πατριώτες, οι Κύπριοι αδελφοί μας προσέτρεξαν ως εθελοντές το 1897, στον Μακεδονικό αγώνα, στους Βαλκανικούς αλλά και αργότερα στους δύο Παγκόσμιους Πολέμους και όχι μόνο στο πλευρό των Ελλήνων. «Κύπριοι, εντασσόμενοι στον αγγλικό στρατό πολεμάτε διά την Ελλάδα και την Ελευθερία» έλεγε αυτολεξεί η πρόσκληση-υπόσχεση των Άγγλων στους Κυπρίους προκειμένου να πολεμήσουν στο πλευρό τους στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ενισχύοντας τον πόθο των Κυπρίων για ένωση. Μετά τον πόλεμο, βέβαια, αυτές οι υποσχέσεις αθετήθηκαν και όπως και στο παρελθόν, η βαθιά πολιτική και εθνική κρίση του Ελληνισμού δεν επέτρεψε την υποστήριξη των δίκαιων αιτημάτων του Κυπριακού λαού.

Το αίτημα για ένωση και αυτοδιάθεση τέθηκε νωρίς, στις αρχές του 20ου αιώνα με κυριότερο παράγοντα την Εκκλησία και ενισχύθηκε από την αρνητική στάση της αποικιοκρατίας, που την αποξένωσε από τον ελληνικό πληθυσμό.

Η βρετανική άρνηση για τον τερματισμό της αποικιοκρατίας, ήταν συνεχής. Τόσο με την εξέγερση τον Οκτώβριο του 1931, μετά από την οποία εντάθηκαν τα

Δημόκριτος Ζερβάκης, Αντγος ε.α.

αντιδημοκρατικά μέτρα, όσο και με το ενωτικό δημοψήφισμα που διενεργήθηκε τον Ιανουάριο του 1950, όπου το 96,5% των Ελλήνων Κυπρίων ψήφισε ΝΑΙ στην Ένωση, οι Κύπριοι διεκδίκησαν επανειλημμένα το δικαίωμα για την απελευθέρωση της πατρίδος τους. Παρόλα αυτά, οι Άγγλοι, απορρίπτοντας και τις μετέπειτα προσπάθειες διπλωματικής επίλυσης του ζητήματος σε διμερές επίπεδο με την Ελλάδα αλλά και σε διεθνές επίπεδο με τα Η.Ε., τήρησαν στάση αμείλικτη και ανυποχώρητη χάριν των γεωπολιτικών τους συμφερόντων, μη σεβόμενοι ούτε την Οικουμενική Διακήρυξη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, για την ελευθερία και την αυτοδιάθεση των λαών.

Αναντίρρητα, ήταν σκληροί οι καιροί. Οι γεωπολιτικές ισορροπίες είχαν προκαθορίσει το μέλλον τη Κύπρου. Η υποχώρηση των Άγγλων από την Αίγυπτο και γενικότερα από τη Μέση Ανατολή, ο διπολισμός και η έναρξη του Ψυχρού Πολέμου, περιόρισαν την όποια ελπίδα του Κυπριακού Ελληνισμού. Χαρακτηριστικά, στις 28 Ιουλίου 1954, ο Υφυπουργός Αποικιών Χένρυ Χόπκινσον ανέφερε στη Βουλή των Κοινοτήτων ότι, η Κύπρος είναι περιοχή με στρατηγική αξία και για αυτό ουδέποτε θα εφαρμοστεί η αρχή της αυτοδιάθεσης.

Παρά τα παραπάνω και παρόλο που οι Άγγλοι μάζευαν σύνεργα για να αλλάξουν τις ψυχές τους, καθώς όπως γράφει και ο Σεφέρης «Υπάρχουν σε μια γωνιά της γης 400 χιλιάδες ψυχές από την καλύτερη, την πιο άτοφια Ρωμιούσνη, που προσπαθούν να τις αποκόψουν από τις πραγματικές τους ρίζες και να τις κάνουν λουλούδια θερμοκηπίου...» οι Έλληνες της Κύπρου, κοιμόντουσαν κι έβλεπαν όνειρο τη λευτεριά τους! Γέμιζαν τους τοίχους γράφοντας:

«Την Ελλάδα θέλομεν
κι ας τρώγωμεν πέτρες»

Την 1η Απριλίου 1955, η σπίθα που άναψε τη φλόγα της λευτεριάς πυρπόλησε τις ψυχές των παλληκαριών της Κύπρου. Απλώθηκε σαν πυρκαγιά από γωνιά σε γωνιά. Οι λίγοι στάθηκαν απέναντι στους πολλούς, το δίκαιο απέναντι στο άδικο, και το σθένος της ελληνικής ψυχής, φωτεινό ορόσημο ελευθερίας και δικαιοσύνης.

«Βαρύς ο κόσμος να τον ζήσεις, όμως για λίγη περηφάνια τ' αξίζει», θα μας πει ο Ελύτης.

Για αυτήν την περηφάνια του Έθνους μας, τα νιάτα

της Κύπρου μεταμορφώθηκαν σε ήρωες από τη μια στιγμή στην άλλη.

Τη νύχτα της 31ης Μαρτίου προς την 1η Απριλίου, 30 λεπτά μετά τα μεσάνυχτα, με πολιτικό αρχηγό τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και στρατιωτικό το Γεώργιο Γρίβα, άρχισε ο υπέρτατος αγώνας για την αποτίναξη του αποικιακού ζυγού. Οι ομάδες της ΕΟΚΑ έδρασαν με επιτυχία. Εκκωφαντικές εκρήξεις συγκλόνισαν τη Λευκωσία, τη Λάρνακα, τη Λεμεσό, όλη τη νήσο. Οι σελίδες της Κυπριακής Ελευθερίας ξεκίνησαν να γράφονται σε βουνά, κρησφύγετα, φυλακές και αγχόνες.

Ο απελευθερωτικός αγώνας υπήρξε, πρωτίστως, αγώνας της νεολαίας η οποία προσέτρεξε στην πρώτη γραμμή. Των νέων παλληκαριών και των νεαρών γυναικών, των μαθητών ακόμη, που χρειάστηκε να ωριμάσουν πρόωρα και να σηκώσουν στους ώμους τους το φορτίο μιας μεγάλης ιστορικής ευθύνης. Των νέων, που αγωνίστηκαν με ένθερμο ενθουσιασμό, με ανιδιοτέλεια και τον αυθορμητισμό της ηλικίας, με πίστη στο δίκαιο και με προσήλωση στα ιδανικά της πατρίδας και της ελευθερίας.

Μυήθηκαν στον αγώνα, ορκίστηκαν ενώπιον Θεού και ανθρώπων, αγωνίστηκαν, φυλακίστηκαν, θυσιάστηκαν, κινδύνευσαν, με την πίστη πως αυτό είναι το χρέος και η οφειλή στην πατρίδα τους.

Με την 1η Απριλίου, η ΕΟΚΑ είχε ήδη και τον πρώτο της νεκρό, από τους πολλούς που θα ακολουθούσαν, τον Μόδεστο Παντελή από το Λιοπέτρι.

Στην Κύπρο ακολούθησε περίοδος στρατοκρατίας. Οι Άγγλοι επιδίδονταν σε βανδαλισμούς εις βάρος του ελληνικού πληθυσμού. Αναζητούν τους «τρομοκράτες» όπως τους αναφέρουν και προσπαθούν με βία να καταστείλουν την επανάσταση. Δεν τα καταφέρνουν όμως. Τα μέτρα αυτά αύξησαν τη συμπάθεια και τη βοήθεια του λαού προς την ΕΟΚΑ, ενώ το πείσμα των αγωνιστών θερμίζει και το κίνημα εμπυχώνεται και δυναμώνει.

Ο αγώνας της ΕΟΚΑ, ήταν κι ένα μεγαλειώδες επικό ποίημα. Οι άνθρωποι ζούσαν ποιητικά. Πατούσαν στη γη κι ανακλαδίζονταν στον ουρανό. Χωρίς να χάνουν την αίσθηση της πραγματικότητας, υπερασπίστηκαν τα υψηλά ιδεώδη και τους πόθους ενός λαού, ζώντας υπερβατικά, εξύφαναν το μεγάλο έπος του Κυπριακού αγώνα.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 4

(Συνέχεια από σελίδα 3)

Λόγος πανηγυρικός για την επέτειο της 1ης Απριλίου 1955

Ο χρόνος, που έχει περάσει, έχει προσδώσει στα γεγονότα την υπόσταση του θρύλου και οι αγωνιστές φαντάζουν στα μάτια των νεότερων σαν όντα μυθικά. Η αλήθεια, όμως, είναι ότι ήταν άνθρωποι απλοί και καθημερινοί που μετουσιώθηκαν σε ήρωες γιατί πίστεψαν στο δίκαιο του αγώνα τους.

Τέτοιος ήταν ο κόσμος της Κύπρου τότε. Υψιπέτης και περήφανος με αρχοντιά και μεγαλείο ψυχής. Οι νέοι ζώνονταν την πανοπλία του ενθουσιασμού τους κι έβγαιναν στους δρόμους, διαδηλώνοντας για την Ένωση. Ήσαν άνθρωποι αγνοί και ανιδιοτελείς που, προσπλωμένοι σε αγνά ιδανικά και αξίες, έθεσαν πάνω από το 'εγώ' το 'εμείς' και πιο πάνω ακόμα την πατρίδα και την ελευθερία.

Σχεδόν όλοι οι μάρτυρες και οι ήρωες του Κυπριακού Αγώνα άφησαν γραπτά κείμενα. Στεκόμαστε με δέος και ευθύνη μπροστά στα λόγια και τα κείμενα των παλληκαριών αυτών. Ενσάρκωση της ίδιας της ποίησης, ο 18χρονός μαθητής Ευαγόρας Παλληκαρίδης, γράφει στο επίγραμμα για τους νεκρούς συντρόφους του, που έμελλε να γίνει και δικό του:

**«Των Αθανάτων το κρασί
το 'βρετε 'σείς και πίνετε.**

**Ζωή σε σάς ο θάνατος
Κι αθάνατοι θα μείνετε».**

Συγκλονίζουν οι επιστολές των ηρώων των φυλακισμένων μνημάτων. Μνημεία ανθρωπιάς, που μέσα από αυτές αναδεικνύονται η αγάπη προς την ελευθερία και την Ελλάδα, η πίστη στον Θεό, η περηφάνια, η εθνική έξαρση και η ευγένεια της ψυχής τους, αλλά και η εγκάρτερηση μπροστά στο θάνατο.

Ο ήρωας Ιάκωβος Πατάτσος, 22 χρονών, οδηγήθηκε στην αγχόνη στις 9 Αυγούστου του 1956. Λίγο πριν ανέλθει στο φονικό ικρίωμα απευθυνόμενος προς τους συναγωνιστές του είπε :

«Νιώθω χαρά γιατί πήγα κοντά στο Θεό. Από 'κει ψηλά θα προσεύχομαι για σας, για την Κύπρο μας, για την Ελλάδα. Οι Άγγλοι θα μας πάρουν το σώμα, ποτέ δεν θα μπορέσουν να μας σκοτώσουν την ψυχή, την ιδέα».

Η αγχόνη των Άγγλων επρόκειτο να ξαναλειτουργήσει στις 21 Σεπτεμβρίου 1956 για να πάρει τη νεανική ζωή τριών ψυχωμένων Αγωνιστών, του Στέλιου Μαυρομάτη, του Μιχαήλ Κουτσόφτα και του Ανδρέα Παναγίδη.

Ο 20ετής Μιχαήλ Κουτσόφτας, ο οποίος είχε μόρφωση Δημοτικού σχολείου, απευθυνόμενος προς τη μητέρα του που τον επισκέφθηκε για τελευταία φορά πριν η αγχόνη του κόψει το νήμα της ζωής, είπε:

« Μάνα αν είσαι Ελληνίδα μην κλάψεις, γιατί ο γιος σου δεν είναι για κλάματα. Ο γιος σου τραβάει για την δόξα και την τιμή...»

Ο Ανδρέας Παναγίδης, που κρεμάστηκε στα 22 του χρόνια, ο μόνος παντρεμένος και με 3 παιδιά, χωρίς να διαθέτει αξιόλογο μόρφωση είχε εντούτοις μέσα του ξεκαθαρισμένη την έννοια του Εθνικού καθήκοντος. Η τελευταία του επιστολή καθρεφτίζει το ψυχικό του κόσμο.

«Αξιολάτρευτα μου παιδιά, πολυαγαπημένη μου γυναίκα, Χαίρετε! Ίσως όταν διαβάζετε αυτό το γράμμα εγώ δεν θα υπάρχω ανάμεσα στους ζωντανούς.

Λατρευτά μου παιδιά, σας αφήνω για πάντα στην τόσο νεαρή μου ηλικία. Στα 22 μου χρόνια πεθαίνω για χάρη μιας μεγάλης ιδέας... Αλλά δυστυχώς σας αφήνω, χωρίς να σας δω να μεγαλώνετε όπως το ονειρευόμουν. Αλλά σας αφήνω ένα μεγάλο και τιμημένο όνομα...»

Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης, καταδικάστηκε και αυτός σε θάνατο με απαγχονισμό, γιατί συνελήφθη να μεταφέρει όπλα. Όταν ο Άγγλος δικαστής τον ρώτησε εάν έχει να πει κάτι για να μην καταδικαστεί, απάντησε

Δημόκριτος Ζερβάκης, Αντγος ε.α.

περήφανα:

«Γνωρίζω ότι θα καταδικαστώ σε θάνατο. Θα με κρεμάσετε το ξέρω. Ό,τι έκανα το έκανα σαν Έλληνας Κύπριος που ζητά τη Λευτεριά του. Ζήτω η Ένωση της Κύπρου με την Μητέρα Ελλάδα. Τίποτε άλλο».

«Εξοχότατε ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα αλλά περί αρετής», απάντησε προσβεβλημένος ο μετέπειτα ήρωας Κυριάκος Μάτσης, εξευτελιζόντάς τον αλαζόνα Στρατάρχη Σερ Τζων Χάρτινγκ όταν ο τελευταίος του πρότεινε μισό εκατομμύριο λίρες προκειμένου να γίνει καταδότης.

Σήμερα τιμούμε όλους αυτούς, ήρωες Ελλήνων, που θυσιάστηκαν για το ιδεώδες της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας.

Τιμούμε τον ήρωα Γρηγόρη Αυξεντίου, υπαρχηγό της ΕΟΚΑ και πρώτο Κύπριο έφεδρο Αξιωματικό του Ελληνικού Στρατού. Απετέλεσε την ηρωικότερη μορφή του Αγώνα τόσο για την αγωνιστική του σταδιοδρομία όσο και για τον ένδοξο θάνατό του. Έγραφε σε ένα φίλο του πριν την έναρξη του αγώνα:

«Τη λευτεριά μας, το ιδανικό των ιδανικών μας την υπόγραφα και 'γω όχι μόνο σε χαρτί, μα φορώντας τη τιμημένη στολή του Έλληνα Αξιωματικού και θα την υπογράψω οποιαδήποτε στιγμή το ζητήσει η Κύπρος μας και με το αίμα μας, όπως και κάθε Κύπριος». Ο Αυξεντίου, που μόνος πολεμούσε από το κρησφύγετό του για δέκα ώρες τους Άγγλους και, αν και ήξερε πως θα πεθάνει, δεν παραδόθηκε. Έγινε ολοκαύτωμα και δίδαξε τους αγωνιστές, όχι μόνο πώς να αγωνίζονται, αλλά επαναλαμβάνοντας το ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ και πώς να πεθαίνουν.

Η αιωνιότητα τους υποδέχτηκε. «Εκείνη τη νύχτα την αξημέρωτη που ζύγισαν τα χρόνια τους με τις χαρές που ζήσανε, την ώρα της θυσίας, μακάριζαν αυτούς που άφησαν πίσω, γιατί πίστευαν ότι αυτοί θα έσειραν πρώτοι το χορό στο μεγάλο μεγάλο πανηγύρι της λευτεριάς.» Κι ο ποιητής Κώστας Μόντης σιγοψιθυρίζει:

**«Αδελφέ της αγχόνης
Τι μας έκανε αυτή η νύκτα
Τι μας πήρε και τι μας έδωσε!»**

Ο αγώνας της ΕΟΚΑ δεν επέφερε το ποθούμενο για τον Κυπριακό Ελληνισμό. Ωστόσο, οδήγησε τους Άγγλους στην αναζήτηση λύσης σε πολιτικό επίπεδο. Με την υπογραφή της Συμφωνίας Ζυρίχης - Λονδίνου τον Φεβρουάριο του 1959, ο απελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ έληξε.

Στις 16 Αυγούστου 1960 εγκαθιδρύθηκε επίσημα η Κυπριακή Δημοκρατία και άρχισε μια καινούρια περίοδος στην Ιστορία της Κύπρου.

Σε μια περίοδο που οι διεθνείς οιωνοί ήταν αντίθετοι, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι, παρά τα λάθη

που έγιναν, η τόλμη, ο ηρωισμός και η θυσία όσων συστρατεύθηκαν στον απελευθερωτικό αγώνα του 1955-1959, επέφεραν την απαλλαγή από την Αγγλική αποικιοκρατία και άλλαξαν τον γεωπολιτικό χάρτη της περιοχής, οδηγώντας στην ανεξαρτησία της Κύπρου και στην ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας

Μελετώντας σήμερα τον αγώνα εκείνο, που ξεκίνησε από μια σπίθα αγάπης για την ελευθερία, διαπιστώνουμε τη σημασία του. Ανέδειξε το δυναμισμό του Κυπριακού Ελληνισμού, ο οποίος αποβάλλοντας το σύνδρομο του υπόδουλου, απέκτησε αυτοπεποίθηση, πήρε τη μοίρα στα χέρια του και προ παντός δημιούργησε νέους Ήρωες Ελλήνων που έγραψαν Ιστορία, όπως και στις άλλες περιοχές της Ελλάδος. Η Κύπρος ελευθερώθηκε. Και πλήρωσε με αίμα την ελευθερία της. Δεν γινόταν αλλιώς. Αυτή είναι η ιστορική μοίρα του ελληνισμού.

Ο εορτασμός αυτός αφήνει ένα παράθυρο ανοικτό προς τους ήρωες του παρελθόντος και την ελπίδα που προσδίδουν για το μέλλον της Κύπρου μας.

Σήμερα, που το 37% της Κυπριακής Δημοκρατίας, ανεξάρτητου κράτους μέλους των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεχίζει να ευρίσκεται, από το 1974, υπό Τουρκική κατοχή, ο ηρωισμός και η θυσία τους αναδεικνύει την ιστορική ανάγκη και το χρέος για την συνέχιση της επιδίωξης του στόχου για την απελευθέρωση και μια δίκαιη, λειτουργική και βιώσιμη λύση, για το σύνολο του Κυπριακού λαού.

Η επέτειος της 1ης Απριλίου μας καλεί να κλείνουμε ευλαβικά το γόνο στους τάφους των ηρώων αυτών και αποτιμώντας φόρο τιμής, να τους ανακαλέσουμε στην εθνική μας συνείδηση και να αναρωτηθούμε, αν θα μπορέσουμε να ανταποκριθούμε στην ευθύνη, αν έχουμε τις ηθικές αρχές, το υπόβαθρο αξιών, αν δεν μας έχει αλλοτριώσει ο καταναλωτισμός και η ευζωία, ώστε να δηλώσουμε, αν και εφόσον χρειασθεί, όπως ο Αυξεντίου στον πατέρα του: «...εγώ θέλω να γίνω Λεωνίδα, Αθανάσιος Διάκος...».

Σήμερα, ας δώσουμε μια υπόσχεση ότι, ο καθένας από το δικό του μετερίζι, θα φανεί αντάξιος συνεχιστής της Ιστορίας που μας κληροδότησαν, αντάξιος των μελλοντικών γενεών, με πίστη στην ενότητα που μας χαρακτηρίζει στις δύσκολες στιγμές.

**«Ναι· όμως ο μαντατοφόρος τρέχει
κι όσο μακρύς κι αν είναι ο δρόμος του,
θα φέρει σ' αυτούς που γύρευαν ν' αλυσοδέσουν
τον Ελλησποντο
το φοβερό μήνυμα της Σαλαμίνας.»**

Ως τότε φυλακτό και πυξίδα η εποποιία του αγώνα του 1955-59, θα εμπνέει αρετή και γενναιότητα, ψυχική λεβεντιά, για να σταθούμε στους μεγάλους δρόμους της ιστορίας.

**«Νησί πικρό, νησί γλυκό, νησί τυραγνισμένο
κάνω τον πόνο σου να πω και προσκυνώ και μένω.
Εσύ της θάλασσας ρυθμός ολάνθιστο κλωνάρι,
πως σου μάθησαν τ' άνθια σου διπλοί, τριπλοί
βαρβάροι.
Τι θλιβερά που σεργιανάν τριγύρω σου τα ψάρια
κι αντίχριστοι να παίζουνη την τύχη σου στα ζάρια.
Κουράγιο μικροκόρη μας, που μας εγίνες μάνα.
Ύμνος και Θρήνος της ζωής κι Ανάστασης κα-
μπάνα»**

Την ημέρα της Ανάστασης, όπως ευαγγελίζεται ο Γιάννης Ρίτσος, με μια Κύπρο, πραγματικά ελεύθερη, χωρίς στρατεύματα κατοχής, απαλλαγμένη από αναχρονιστικές εγγυήσεις, ξένες εξαρτήσεις και παρεμβάσεις, θα δικαιωθεί η θυσία των ηρώων του αγώνα του 1955-59.

(Συνέχεια από σελίδα 1)

Ο Πόλεμος στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης

Αποφασιστικός παράγοντας αυτής της νέας καταστάσεως θεωρείται η Τεχνητή Νοημοσύνη (TN), ενώ είναι πλέον ευρέως αποδεκτό ότι ο πόλεμος έχει εισέλθει στην αντίστοιχη εποχή της. Η TN, σε συνδυασμό με άλλες τεχνολογικές εξελίξεις, μετατοπίζει σταδιακά τον πόλεμο από το μοντέλο της Βιομηχανικής Εποχής προς το Αλγοριθμικό. Ως Αλγοριθμικός Πόλεμος νοείται η συστηματική ενσωμάτωση και αξιοποίηση της μηχανικής μαθήσεως (machine learning), της Τεχνητής Νοημοσύνης (artificial intelligence) και της αυτονόμου λήψεως αποφάσεως (autonomous decision-making) για την προπαρασκευή, σχεδίαση, διεξαγωγή και αξιολόγηση των στρατιωτικών επιχειρήσεων.

Η TN εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, από την Παραγωγική TN (Generative AI) μετατοπίζεται προς την Αυτόνομη TN (Agentic AI), η οποία συνιστά το «νέο πρότυπο» στην τεχνολογική εξέλιξη. Τα συστήματα Παραγωγικής TN ανταποκρίνονται στις εντολές του χρήστη, ενώ τα συστήματα Αυτόνομης TN, με την ανάθεση ενός έργου, αυτενεργούν για την εκπλήρωσή του, σχεδιάζοντας, εκτελώντας και αναπροσαρμόζοντας τις απαραίτητες ενέργειες, χωρίς ή με ελάχιστη ανθρώπινη παρέμβαση.

Ο Πόλεμος στο Ιράν

Την 28η Φεβρουαρίου 2026, ο πόλεμος των ΗΠΑ και του Ισραήλ εναντίον του Ιράν δεν εκκίνησε με προσβολές στόχων, αλλά με επιχειρήσεις στο ψηφιακό πεδίο. Αλγοριθμικά συστήματα των ΗΠΑ επεξεργάστηκαν τεράστιο όγκο δεδομένων από πολλαπλές και ποικίλες πηγές, «χαρτογραφώντας» εξαρχές το επιχειρησιακό περιβάλλον. Εν συνεχεία, μέσω διαδικασιών καθαρά Αυτόνομης TN, καταρτίστηκαν τα αντίστοιχα σχέδια, η εφαρμογή των οποίων ξεκίνησε με τη δοθείσα διαταγή.

Όρες πριν από τις πρώτες εκρήξεις στο Ιρανικό έδαφος, βρισκόταν ήδη σε εξέλιξη μια συντονισμένη ψηφιακή επίθεση. Το αποτέλεσμα ήταν η υπονόμευση κρίσιμων δικτύων, η υποβάθμιση συστημάτων επικοινωνίας και ο αποπροσανατολισμός ή η απενεργοποίηση αισθητήρων. Στη συνέχεια εκτελέστηκαν και αξιολογήθηκαν αυτόματα, με ελάχιστη ανθρώπινη παρέμβαση, τα προγράμματα πυρός (συμπεριλαμβανομένης της δράσεως στο πληροφοριακό πεδίο) μέσω της εκτοξεύσεως πυρών από χερσαίες, θαλάσσιες, εναέριας και διαστημικές πλατφόρμες, εναντίον ιρανικών στόχων.

Η διαδοχή αυτών των γεγονότων δεν χαρακτηρίζει μια συμβατική στρατιωτική εκστρατεία αποτελεί ενσάρκωση του «Αλγοριθμικού Πολέμου». Η Αυτόνομη TN υπερέβη τα όρια μιας πειραματικής επιχειρησιακής αντιλήψεως για να καταστεί πιστοποιημένη επιχειρησιακή δυνατότητα, επιτρέποντας πλέον να γίνεται λόγος για αναδυόμενο δόγμα «Πολέμου Αυτόνομης TN» (Agentic Warfare).

Εντός του πρώτου εικοσιτετράωρου, οι ΗΠΑ προσέβαλαν πέραν των 1.000 στόχων, ένα επιχειρησιακό επίτευγμα πρωτόγνωρης κλίμακας. Σύμφωνα με στρατιωτικές πηγές, η επεξεργασία του επιτελέστηκε με μόλις το 10% του ανθρώπινου δυναμικού που θα απαιτούνταν σε προγενέστερες επιχειρήσεις. Θεωρητικοί είχαν επισημάνει εδώ και καιρό την αναγκαιότητα επιτεξέως τέτοιου ρυθμού επιχειρήσεων, χωρίς ωστόσο αυτός να έχει καταστεί ποτέ εφικτός. Στον συγκεκριμένο πόλεμο, η TN δεν διαδραμάτισε υποστηρικτικό αλλά πρωτεύοντα ρόλο, αναδεικνύοντας τα συστήματα Αυτόνομης TN σε πρωταγωνιστικούς επιχειρησιακούς συντελεστές. Παράλληλα, επιτεύχθηκε σημαντική συμπίεση του κύκλου μεταξύ συλλογής πληροφοριών, λήψεως αποφάσεως, εκτελέσεως προσβολής και αξιολογήσεως του αποτελέσματος, μια αλλαγή που δεν αποτελεί ήσσονα τεχνολογική βελτίωση, αλλά ουσιαστική αλλαγή των μηχανισμών του πολέμου και πολιτισμική μεταβολή.

Τα Συστήματα

Στο επίκεντρο αυτών των δυνατοτήτων βρέθηκε το Σύστημα TN Maven Smart System (MSS), που αναπτύχθηκε από την Palantir Technologies και στο οποίο ενσωματώθηκε, περί τα τέλη του 2024, το σύστημα

Κωνσταντίνος Γκίνης,
Στρατηγός ε.α. - Επίτιμος Α/ΓΕΣ

Αυτόνομη TN Claude της Anthropic. Το MSS αντλεί στοιχεία από πολλαπλές πηγές και διαμορφώνει Κοινή Επιχειρησιακή Εικόνα. Στη συνέχεια παράγει αυτόματα όλα τα επιχειρησιακά προϊόντα για τη στοχοποίηση, αντικαθιστώντας το σύνολο των οκτώ έως εννέα ξεχωριστών συστημάτων που απαιτούνταν στο παρελθόν. Πρόκειται για μια αρχιτεκτονική Αυτόνομης TN ικανής να αυτενεργεί και να ολοκληρώνει αυτοδύναμα ολόκληρο τον κύκλο της στοχοποίησεως. Το Ισραήλ αντίστοιχα χρησιμοποίησε το σύστημα Αυτόνομης TN Lavender.

ΗΠΑ και Ισραήλ ανέπτυξαν επίσης για πρώτη φορά σε επιχειρήσεις το drone μίας διαδρομής LUCAS (Low-Cost Uncrewed Combat Attack System), το οποίο αποτελεί προϊόν αντίστροφης μηχανικής αντιγραφής (reverse engineering) του ιρανικού Shahed-136. Το σύστημα αυτό λειτουργεί ως περιπλανώμενο πυρομαχικό, ίπταται προς την περιοχή των στόχων, περιφέρεται άνωθεν αυτών και τους εντοπίζει μέσω αισθητήρων (ηλεκτροοπτικών, υπέρυθρων, ραντάρ κ.ά.). Η TN με την οποία είναι εφοδιασμένο διαθέτει δυνατότητες, διαχειρίσεως ουράς στοχοποίησησεως (ιεράρχηση στόχων βάσει στρατιωτικής αξίας), συγχωνεύσεως στοιχείων αισθητήρων (διάκριση πραγματικών στόχων από δολώματα) και αποφυγής επικαλύψεως (πρόληψη προσβολής στόχου από πολλαπλά drones). Το Ισραήλ παράλληλα ανέπτυξε Διεπαφές Εγκεφάλου-Υπολογιστή (Brain-Computer Interfaces - BCIs), επιτρέποντας σε έναν χειριστή να ελέγχει σμήνη drones μέσω νευρικών σημάτων.

Το Ιράν δεν παρέμεινε παθητικό. Ενεργοποίησε το σύστημα Ηλεκτρονικού Πολέμου COBRA V8, το οποίο αποδιοργάνωσε και αποσυντόνισε τους αισθητήρες των εισερχόμενων αεροσκαφών, βλημάτων και Αυτόνομων Οπλικών Συστημάτων, εξαναγκάζοντας τους χειριστές να αναπροσαρμόσουν εν πτήση το πρόγραμμά τους. Προσβάλλοντας τους αισθητήρες από τους οποίους εξαρτώνται τα εισερχόμενα δεδομένα της TN, το Ιράν κατόρθωσε να επηρεάσει ουσιαστικά τη διαδικασία στοχοποίησησεως. Χρησιμοποίησε επίσης και το ίδιο Αυτόνομη Οπλική Συστήματα με TN. Στο σύνολό τους, αυτά τα δεδομένα είναι ενδεικτικά μιας ευρύτερης πραγματικότητας, ότι ο πόλεμος στο Ιράν λειτούργησε ως πεδίο δοκιμών και πιστοποίησησεως πρωτοφανούς κλίμακος για συστήματα Αυτόνομης TN.

Ο Μετασχηματισμός

Η Αυτόνομη TN επιφέρει δραματικές αλλαγές στη δομή και οργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων. Η Δομή Διοικήσεως και τα Στρατηγεία που την αποτελούν χρίζουν εκ βάθρων επανεξετάσεως, ενώ ήδη μελετώνται εναλλακτικά μοντέλα οργάνωσης, όπως το Δικτυοκεντρικό, το Προσαρμοσμένο και άλλα. Τα πολυπληθή επιτελεία, κληρονομιά της ναπολεόντειας εποχής, βρίσκονται σε δομική παρακμή. Η Δομή Δυνάμεων οφείλει να αναδιαμορφωθεί από μοντέλα εντάσεως ανθρώπινου δυναμικού, προς ελαφρότερους, αποκεντρωμένους Σχηματισμούς και Μονάδες, ενισχυμένους με Αυτόνομη και Ημιαυτόνομη Οπλική Συστήματα. Ο μετασχηματισμός αυτός επιβάλλει αντίστοιχη αναθεώρηση του μοντέλου στρατιωτικής παιδείας και εκπαίδευσης. Η επιχειρησιακή και τακτική ικανότητα παραμένει αδιαμφισβήτητη ο ακρογωνιαίος λίθος, ωστόσο πρέπει να δοθεί αυξημένη έμφαση στην τεχνολογία της TN, και στην αξιοποίηση και τον χειρισμό της, όπως επίσης και στους ηθικούς κανόνες εφαρμογής της.

Προβλήματα και Κίνδυνοι

Ο εν λόγω μετασχηματισμός δεν είναι ανέφελος, καθώς ανακύπτουν κρίσιμα ζητήματα σχετικά με τα Συστήματα Αυτόνομης TN. Η ταχύτητα και ο αδιαφανής τρόπος λήψεως αποφάσεως υποβαθμίζουν ή παρακάμπτουν την ανθρώπινη εποπτεία και κρίση. Υπάρχει σοβαρός κίνδυνος απώλειας ελέγχου των συ-

στημάτων, είτε εκτελούν είτε αντιστέκονται σε εντολές, με τρόπο που οι άνθρωποι - χειριστές δεν μπορούν να παρακολουθήσουν ή να ελέγξουν, δημιουργώντας μια «Αυταπάτη Ελέγχου». Επειδή δεν χαρακτηρίζονται από δισταγμό και λαμβάνουν αποφάσεις με αστραπιαία ταχύτητα, τα συστήματα αυτά μπορούν να προκαλέσουν «Ανεξέλεγκτη Κλιμάκωση» της συγκρούσεως, σε ρυθμό που ο ανθρώπινος παράγοντας αδυνατεί να παρακολουθήσει. Επιπλέον, η τροφοδοτήσή τους με ελλιπή ή εσφαλμένα δεδομένα μπορεί να οδηγήσει σε αποφάσεις με σοβαρά επιχειρησιακά λάθη. Παράδειγμα αποτελεί η προσβολή σχολείου στη Μινάμπ του Ιράν, από τις ΗΠΑ, την 28 Φεβρουαρίου με αποτέλεσμα τον θάνατο 168 ανθρώπων, σύμφωνα με την ανακοίνωση του Ιράν, η πλειοψηφία των οποίων ήταν μαθήτριες.

Σημαντικότερα όλων όμως είναι τα ηθικά και νομικά διλήμματα που ανακύπτουν, ιδίως σε σχέση με τα Αυτόνομη Οπλική Συστήματα, δηλαδή σε ποιο βαθμό παραμένει ο άνθρωπος ενεργός εντός του κυκλώματος λήψεως αποφάσεως. Το νομικό πλαίσιο αρχίζει να διαμορφώνεται, πλην όμως βρίσκεται ακόμη σε εμβρυακό στάδιο. Έχει γενικώς συμφωνηθεί ότι το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο θα εφαρμόζεται και στα Αυτόνομη Οπλική Συστήματα. Ωστόσο η απόδοση νομικής και ηθικής ευθύνης για παράνομες πράξεις, παραβιάσεις του δικαίου των ενόπλων συγκρούσεως και ενδεχόμενα εγκλήματα πολέμου παραμένει ζήτημα με σοβαρές περιπλοκές που χρίζουν επείγοντως αντιμετώπισεως. Σε κάθε περίπτωση ο άνθρωπος έλεγχος πρέπει να διατηρηθεί στο κύκλωμα λήψεως αποφάσεως.

Επίλογος

Η ενσωμάτωση της TN στο στρατιωτικό πεδίο αποτελεί μια πραγματικότητα και μετασχηματισμό ιστορικής κλίμακας, συγκρίσιμο με εκείνον της πυρίτιδας, της μηχανής εσωτερικής καύσεως και της πυρηνικής σχάσεως. Όπως κάθε μία από αυτές τις καινοτομίες άλλαξε θεμελιωδώς τον χαρακτήρα του πολέμου, επαναπροσδιόρισε τις στρατηγικές και ανακατένιψε την ισορροπία ισχύος μεταξύ των κρατών, έτσι και η TN αποτελεί το σύγχρονο σημείο καμπής προς αυτές τις κατευθύνσεις. Οι στρατιωτικές δομές και θεσμοί οφείλουν να αναγνωρίσουν την αναγκαιότητα της μετεξέλιξής τους και να κινηθούν αποφασιστικά ώστε να ενσωματώσουν την TN, διαφορετικά θα χάσουν το τραίνο της ιστορίας.

Ευχαριστήρια Επιστολή

Αγαπητέ Κύριε Προκοπάκη
Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου, αισθάνεται την ανάγκη να σας εκφράσει θερμές ευχαριστίες για την προσφορά σας στον Σύνδεσμο του νέου Web Site (Χώρου φιλοξενίας ΣΑΑΠΒ) αξίας 150 Ευρώ, το οποίο θα λειτουργεί ως το κεντρικό σημείο πληροφόρησης για τα μέλη και τους φίλους μας.

Ευχόμεθα ολόψυχα όπως ο Πανάγαθος Θεός σας χαρίζει υγεία και δύναμη για να μπορείτε να συνεχίζετε το έργο σας.

Για το ΔΣ
Ο Πρόεδρος
Αντγος ε.α. **Αντώνιος Βιτετζάκης**

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ

Ενοικιάζεται διαμέρισμα 97 τ.μ., 2ος όροφος στο Παπάγου οδός Πίνδου 122. Διαθέτει υπαίθριο πάρκινγκ και υπόγεια αποθήκη. Πληροφορίες κα **Άννα Λόντου** τηλ. **6944910205**.

(Συνέχεια από σελίδα 1)

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η πλέον ίσως αιματοβαμμένη και καταστροφική περίοδος της νεώτερης ελληνικής ιστορίας θεωρείται η δεκαετία του 1940, συγκρίσιμη μόνο με τον εννεαετή απελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων του 1821 και την μικρασιατική καταστροφή. Εντός της συγκεκριμένης περιόδου διαδραματίζονται δύο πολεμικές συγκρούσεις με δύο από τις ισχυρότερες στρατιωτικές δυνάμεις της εποχής, η επονειδίστη τριπλή κατοχή με τον λιμό που επέφερε και ο οδυνηρός εμφύλιος, τα αποτελέσματα του οποίου βιώνουμε μέχρι και σήμερα.

Στο πλαίσιο αυτής της δεκαετίας της «εθνικής δόξας και μαρτυρίου» εντάσσεται και η γερμανική εισβολή στην χώρα μας που διεξήχθη σε δύο φάσεις ή ξεχωριστές επι-

χειρήσεις από τις 6 Απριλίου έως την 1 Ιουνίου 1941. Η πρώτη με την κωδική ονομασία «Μαρίτα», από το όνομα της μικρής κόρης του Αντιστράτηγου Άλφρεντ Γιόντλ (Alfred Jodl), επικεφαλής του γραφείου επιχειρήσεων των γερμανικών Ενόπλων Δυνάμεων, και αφορούσε τις επιχειρήσεις στον κορμό της ηπειρωτικής Ελλάδος, και η δεύτερη με την ονομασία «Ερμή», που σχεδιάστηκε για την αεραπόβαση και κατάληψη της Κρήτης.

Όμως πριν εξετάσουμε το «δεύτερο ξεχασμένο όχι» του ελληνισμού, που ελέχθη από τον τότε μαρτυρικό και εντιμότατο πρωθυπουργό Αλέξανδρο Κορυζή στον Γερμανό πρέσβη στην Αθήνα, θα πρέπει να ανατρέξουμε τουλάχιστον φυγαλέα στην κατάσταση που επικρατούσε στην χώρα μας και στον ευρύτερο χώρο της βαλκανικής. Η αποτυχημένη ιταλική επίθεση στην Ελλάδα, όχι μόνο δυσάρεστησε τον Αδόλφο Χίτλερ, αλλά τον εξόργισε, καθώς θεωρούσε την όλη επιχείρηση ως «απερίσκεπτη ενέργεια» που ανέτρεπε τα στρατηγικά του σχέδια και απειλούσε τα νότια του ενόψει της επίθεσης στην Σοβιετική Ένωση. Η Γερμανία επιθυμούσε να μην διαταραχθεί η ειρήνη στην βαλκανική και επεδίωκε μια ουδέτερη Ελλάδα, η οποία σε καμία περίπτωση δεν θα επέτρεπε την είσοδο στην χώρα βρετανικών στρατευμάτων.

Για τον σκοπό αυτό τον Δεκέμβριο του 1940 και ενώ ο Ελληνικός Στρατός προήλανε στην Βόρειο Ήπειρο, προσφέρθηκε να στείλει γερμανικές δυνάμεις μεταξύ Ελλήνων και Ιταλών και πρότεινε να διατηρήσει η Ελλάδα τα εδάφη της Βορείου Ηπείρου που είχε καταλάβει, προσπάθεια η οποία όμως απέτυχε. Η πανωλεθρία του Μουσολίνι στην εαρινή επίθεση (επιχείρηση Primavera), από 9 έως 26 Μαρτίου 1941, αλλά κυρίως η παρουσία βρετανικών δυνάμεων στην Ελλάδα θα αναγκάσει την Γερμανία να επέμβει.

Άξιοι μνείας είναι η στάση του Πρωθυπουργού Ιωάννη Μεταξά. Ο οξυδερκής και χαρισματικός εκ Κεφαλληνίας στρατιωτικός και πολιτικός προσπάθησε με κάθε τρόπο να μην προκαλέσει τους Γερμανούς αποφεύγοντας μια άنيση σύγκρουση μαζί τους. Ηρνεύτο πεισματικά την παρουσία στην χώρα μας περιορισμένων βρετανικών δυνάμεων που αφενός δεν θα συνέβαλαν ουσιαστικά στην άμυνα της Ελλάδος και αφετέρου θα προκαλούσαν την άμεση γερμανική αντίδραση. Αντιθέτως απαιτούσε την παρουσία μόνο ισχυρών αγγλικών δυνάμεων που θα μπορούσαν να αναχαιτίσουν την αναμενόμενη γερμανική επίθεση (9 πλήρως εξοπλισμένων μεραρχιών με αντίστοιχη αεροπορική κάλυψη). Οι Βρετανοί αρνήθηκαν το αίτημα, επικαλούμενοι ανάγκες στην Βόρειο Αφρική, προσφέροντας μόνο μια μικρή συμβολική δύναμη την οποία ο Μεταξάς απέρριψε.

Ως αποτέλεσμα, οι Βρετανοί με την σειρά τους χρησιμοποιώντας την προσφιλή τους μέθοδο «απέρριψαν» τον δυστυχισμένο Μεταξά, ο οποίος δεν ήταν δυνατό να μακροημερεύσει. Στις 29 Ιανουαρίου 1941, αποβιώνει με «φυσικό» θάνατο, ο ηγέτης του ΟΧΙ. Κατά αρκετούς μελετητές ο θάνατός του προήλθε από δηλητηρίαση, το κλωστηρίδιο

Λάζαρος Σκυλάκης, Αντιστράτηγος ε.α.

της αλλαντίας, γνωστό και ως δηλητήριο του φιδιού, από βρετανούς πράκτορες, πιθανόν του χορηγήθηκε ενέσιμα από κάποιο Άγγλο γιατρό (τον Harveg συνοδευόμενο από τον Henry D' Albiac). Χωρίς το εμπόδιο του Μεταξά ο δρόμος για την «Γηραιά Αλβιώνα» ήταν πλέον ανοικτός για να μεταφέρουν στην Ελλάδα μια μικρή και ανίσχυρη δύναμη με σκοπό να προκαλέσουν την γερμανική επίθεση.

Παραμονές της γερμανικής επιθέσεως η κατάσταση στην βαλκανική ήταν εξαιρετικά δυσμενής για την χώρα μας. Στις 8 Φεβρουαρίου 1941 υπογράφηκε στο Βουκουρέστι τριμερές σύμφωνο, μεταξύ Βουλγαρίας, Ρουμανίας και Γερμανίας και την 1η Μαρτίου 1941, η 12η Γερμανική Στρατιά, η οποία θα επωμιζόταν το κύριο βάρος της επίθεσης στην Ελλάδα εισήλθε στο βουλγαρικό έδαφος και σε μία εβδομάδα η εμπροσθοφυλακή της έφτασε στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Οι Γιουγκοσλάβοι μετά από πυρετώδεις διαβουλεύσεις με τους Γερμανούς στις 25 Μαρτίου 1941 υπέγραψαν τη συμμετοχή της χώρας τους στις δυνάμεις του Άξονα. Ως ανταλλάγματα, μεταξύ άλλων ζητούσαν την εκχώρηση της Θεσσαλονίκης. Εύστοχα ο Δρ. Ιωάννης Σ. Παπαφλωράτος σημειώνει: «Το Βελιγράδι, για μία ακόμα φορά κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα μαχαίρωνε πισώπλατα την Αθήνα για να εξυπηρετήσει τα συμφέροντά του». Στις 27 Μαρτίου στρατιωτικό κίνημα, με την υποκίνηση του Λονδίνου, ανατρέπει την κυβέρνηση και τοποθετείται νέα φιλοβρετανική υπό τον πρώην Αρχηγό της Αεροπορίας Ντούσαν Σίμοβιτς και στο Βελιγράδι, για δύο ημέρες, οι Σέρβοι προέβησαν σε απίστευτες βιαιοπραγίες εναντίον Γερμανών (διπλωματών και άλλων), Γιουγκοσλάβων γερμανικής καταγωγής και Ιταλών υποκινούμενες και υποδουλιζόμενες από Βρετανούς πράκτορες.

Από στρατιωτικής πλευράς στο ελληνικό Γενικό Επιτελείο υφίσταντο διαφωνίες μεταξύ Ελλήνων και Βρετανών. Οι δεύτεροι επιθυμούσαν την μεταφορά της άμυνας στην τοποθεσία Βερμίου (Βόρας-Βέρμιο-Αλιάκμονας) και την εκκένωση της περιοχής ανατολικά του Αξιού. Ο Έλληνας Αρχιστράτηγος (Παπάγος) έκρινε ότι η εκκένωση των ελληνικών στρατευμάτων ανατολικά του Αξιού ποταμού εκτός του ότι θα ήταν άκαιρη και ασύμφορη, θα είχε δραματικές επιπτώσεις στο ηθικό του στρατού και του λαού, ιδιαίτερα η εγκατάλειψη της Θεσσαλονίκης. Για τον λόγο αυτό χαρακτηρίστηκε από τους Άγγλους «αφιλόξενος και ηττοπαθής». Τελικά αποφασίστηκε τα ελληνικά στρατεύματα να επανδρώσουν και τις δύο αμυντικές τοποθεσίες (Βέρμιο και Οχυρών), με την άμυνα ανατολικά Αξιού να ανατίθεται στο Τμήμα Στρατιάς Ανατολικής Μακεδονίας (ΤΣΑΜ). Οι Άγγλοι θα αμυνόντουσαν στην γραμμή του Βερμίου μαζί με ελληνικές μεραρχίες.

Στις 6 Απριλίου η 12η γερμανική στρατιά του στρατάρχη

Βίλχελμ Λίστ (Wilhelm List) που αποτελείτο από 180.000 άνδρες άριστα εξοπλισμένους και εκπαιδευμένους, με υψηλότατο ηθικό και καταμετρημένους σε 3 Σώματα Στρατού (40ο Σώμα Τεθωρακισμένων, 18ο Ορεινό ΣΣ και 30ο ΣΣ) θα επιτεθεί στην χώρα μας. Δεν θα ήταν υπερβολή να τονίσουμε ότι ουδεμία σύγκριση υπήρχε μεταξύ των εμπόλεμων σε όλα σχεδόν τα επίπεδα. Ιδιαίτερα τα βρετανικά τμήματα συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα γερμανικά έμοιαζαν περισσότερο ως «πρόσκοποι» που ήλθαν στην χώρα μας μόνο για να προκαλέσουν έναν αντίπαλο ασύγκριτα ικανότερο. Από τις 6 ως τις 9 Απριλίου 1941 διεξήχθη στην «Γραμμή Μεταξά» από το όρος Κερκίνη (Μπέλες) μέχρι τον Νέστο ένας λυσσαλέος αγώνας καθώς οι γερμανικές δυνάμεις δεν μπορούσαν να υποτάξουν τους λιγοστούς αλλά γενναίους Έλληνες που υπερασπιζόνταν τα οχυρά, αποκρούοντας αλλεπάλληλα κύματα γερμανικών επιθέσεων για τρεις μέρες. Η κατάρρευση όμως του γιουγκοσλαβικού μετώπου διευκόλυνε το έργο των Γερμανών. Στις 6 και 7 Απριλίου οι δυνάμεις του 40ου Σώματος διέσπασαν την άμυνα του Γ' γιουγκοσλαβικού Σώματος και προήλασαν προς τα Σκόπια, ενώ μονάδες της επίλεκτης Μεραρχίας S.S. «Adolf Hitler» κατευθύνθηκαν προς το Μοναστήρι, ταυτόχρονα η 2η τεθωρακισμένη μεραρχία προήλανε προς την Θεσσαλονίκη. Ουσιαστικά

οι Γερμανοί εκτελώντας ταχύτητα δύο υπερκερωτικούς ελιγμούς, παρέκαμψαν και τις δύο αμυντικές τοποθεσίες των Οχυρών και του Βερμίου. Ο αγώνας ουσιαστικά είχε κριθεί και η γερμανική στρατιά κινήθηκε προς το νότο ολοκληρώνοντας την κατάληψη της ηπειρωτικής Ελλάδος. Στις 27 Απριλίου 1941, Κυριακή του Θωμά, οι γερμανικές δυνάμεις εισήλθαν στην Αθήνα.

Το ταραχώδες αυτό διάστημα της γερμανικής επιθέσεως αξία μνείας είναι δύο γεγονότα. Η συνθηκολόγηση του αντιστρατήγου Γεωργίου Τσολάκογλου, διοικητή του Γ' ΣΣ (ουσιαστικά τρεις διαδοχικές συνθηκολογήσεις), και η «αυτοκτονία» του πρωθυπουργού Αλεξάνδρου Κορυζή. Ο Τσολάκογλου, ένας αξιωματικός με λαμπρή στρατιωτική καριέρα, αποφάσισε αυτοβούλως και παρακούοντας τις διαταγές του Γενικού Επιτελείου, μαζί με τους σωματάρχες των Α' και Β' ΣΣ και τον Μητροπολίτη Ιωαννίνων Σπυρίδωνα να συνθηκολογήσει και να διασώσει τον ελληνικό στρατό από την ολοκληρωτική καταστροφή και την αιχμαλωσία. Η κατάσταση στο στράτευμα ήταν οικτρή. Το ηθικό ήταν εξαιρετικά χαμηλό, οι λιποταξίες συνεχείς, η απείθεια σχεδόν γενικευμένη, πολλές μονάδες βρισκόταν σε κατάσταση διαλύσεως και δεν υπήρχαν πυρομαχικά. Σκηνές πανικού και χάους επικρατούσαν σε όλο το μέτωπο. Χαρακτηριστικά στις 20 Απριλίου 1941, όταν κλήθηκε από τον βασιλιά ο Θεόδωρος Πάγκαλος να αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας, αρνήθηκε λέγοντας πως «Ο Ελληνικός Στρατός είναι ένα πτώμα. Δεν χρειάζεται τώρα ηγέτη, αλλά έναν ιερέα». Ο Τσολάκογλου αντιλαμβανόμενος το μάταιο της συνέχισης αγώνος προέβη στην ενδεδειγμένη προς τον ελληνισμό ενέργεια, πράξη όμως που ήταν αντίθετη με τα βρετανικά συμφέροντα και για αυτό ονομάστηκε προδότης. Ο Γεώργιος Β', ο εσαρκωτής και υπερασπιστής των αγγλικών συμφερόντων στην Ελλάδα, καθώς και ο Παπάγος, από τα σαλόνια του ξενοδοχείου «Μεγάλη Βρετανία», είχαν διατάξει την συνέχιση του αγώνος μέχρις εσχάτων. Σκοπός τους ήταν να διασωθεί και ο τελευταίος Άγγλος στρατιώτης που εγκατέλειπε τρέχοντας την χώρα καταδιωκόμενος από τα γερμανικά στρατεύματα.

(Συνέχεια από σελίδα 6)

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Βέβαια ο δυστυχής Τσολάκογλου, θύμα και αυτός των Βρετανών όπως ο Μεταξάς και ο Κορυζής, δεν είχε εξομολογητή και πνευματικό τον αγιορείτη ιερομόναχο «πατέρα Δημήτριο», που κατύθυνε πνευματικά την βασιλική οικογένεια, τον Παπάγο και την ελίτ των Αθηνών, τον κατά κόσμον Ταγματάρχη Πληροφοριών του βρετανικού στρατού David Balfour.

Ίσως ο τελευταίος να του εξηγούσε ότι όποιος παρέκλινε και το ελάχιστο από την βρετανική γραμμή αντιμετώπιζε την βιολογική, πολιτική και ηθική του εξόντωση.

Ο Τσολάκογλου μετά την απελευθέρωση θα δικάσει από το δικαστήριο δωσιλόγων σε θάνατο, ποινή που αργότερα μετατράπηκε σε ισόβια και θα πεθάνει πάμφτωχος και στερημένος σύνταξης, στο ΝΙΜΙΤΣ από λευχαιμία, το 1948. Στα απομνημονεύματά του γράφει: «Ευρέθην αντιμετώπος ιστορικού διλήμματος: Ή ν' αφήσω να συνεχισθί ο αγών και να γίνη ολοκαύτωμα, ή υπείκων εις τας παρακλήσεις όλων των ηγχιτόρων του στρατού ν' αναλάβω την πρωτοβουλία της συνθηκολογήσεως... «Τολμήσα» δεν υπελόγησα ευθύνας... Μέχρι σήμερα δεν μετενόησα δια το τόλμημά μου. Τουναντίον αισθάνομαι υπερφάνειαν».

Δυο ημέρες, προ της συνθηκολογήσεως, στις 18 Απριλίου 1941, «αυτοκτονεί» ο Κορυζής. Τραπεζίτης ο ίδιος, ανέλαβε να διεκπεραιώσει ένα τιτάνιο έργο. Συνεπότερος αγγλόφιλος του προκατόχου του δέχθηκε την συμβολική βρετανική βοήθεια, αλλά οι Άγγλοι τον επέκριναν ως «αδύναμο» και υπεύθυνο της κατάρρευσης του μετώπου. Η πρόταση του Κορυζή για μεταφορά της έδρας της ελληνικής κυβέρνησης στην Κύπρο προκάλεσε την άμεση αντίδραση του Τσώρτσιλ, ο οποίος αρνήθηκε κατηγορηματικά (13 Απριλίου 1941). Ο άτυχος πρωθυπουργός μετά μια έκτακτη σύγκληση του υπουργικού συμβουλίου και την συνάντηση του με τον Γεώργιο Β', ο οποίος τον επέπληξε δριμύτατα, μετέβη στην οικία του, όπου βρέθηκε νεκρός κρατώντας ένα περιστρόφο στο αριστερό του χέρι, την εικόνα της Παναγίας στο στήθος και δύο σφαίρες στην καρδιακή χώρα. Το πώς ο ασθενής και ηλικιωμένος τραπεζίτης που ήταν δεξιόχειρας βρέθηκε να κρατάει το όπλο με το αριστερό του χέρι και αυτοπυροβολήθηκε δύο φορές, ενώ ήδη ήταν νεκρός από την πρώτη βολή, παραμένει αναπάντητο ερώτημα, μέχρι τουλάχιστον να αποκαρκτηριστούν τα βρετανικά αρχεία της εποχής.

Και ενώ το ελληνικό δράμα βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη το θράσος του «φιλέλληνα» Τσώρτσιλ ξεπέρασε κάθε όριο, γνωρίζοντας ότι ο βασιλιάς και οι πολιτικοί που τον περιστοιχίζαν ήταν εντολοδόχοι των Βρετανών. Στις 25 Απριλίου 1941, πρότεινε στην τουρκική κυβέρνηση την κατάληψη της Λήμνου, Λέσβου και Χίου «προς το κοινό συμφέρον». Η διαμαρτυρία του Τσουδερού στον Άγγλο πρέσβη, η διστακτικότητα των Τούρκων που δεν επιθυμούσαν να προκαλέσουν το Βερολίνο και η ταχύτητα προέλασης των Γερμανών διέσωσαν την κατάσταση.

Οι Γερμανοί, αφού πραγματοποίησαν σε σύντομο χρονικό διάστημα, 6-30 Απριλίου 1941 το κύριο μέρος της αποστολής τους, δηλαδή την κατάκτηση της ηπειρωτικής Ελλάδας, άρχισαν αμέσως να προπαρασκευάζονται για την κατάκτηση της Κρήτης. Η εισβολή των Γερμανών έπρεπε να πραγματοποιηθεί σύντομα και κατά τρόπο κεραυνοβόλο, για να συνεχίσουν τα κατακτητικά τους σχέδια προς Ρωσία, Μάλτα και Κύπρο. Με την έναρξη του Ελληνοϊταλικού Πολέμου την ευθύνη ασφάλειας της Κρήτης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ελληνικής Κυβέρνησης, ανέλαβε η Βρετανία, λόγω της γεωγραφικής θέσης και της στρατηγικής σημασίας που είχε η νήσος για τα βρετανικά συμφέροντα στη Μέση Ανατολή. Οι Γερμανοί αποφάσισαν να εκτελέσουν μια παράτολμη επιχείρηση, την πρώτη παγκοσμίως μεγάλης κλίμακας αεραποβατική ενέργεια, που παραμένει μοναδική στο είδος της καθόσον ο αντικειμενικός σκοπός κατελήφθη εξ ολοκλήρου από αέρος και ενώ ο αντίπαλος κυριαρχούσε στην θάλασσα και υπερτερούσε αριθμητικά στο έδαφος.

Η μάχη της Κρήτης (20 Μαΐου - 1 Ιουνίου 1941) αποτέλεσε μια σφοδρή και εκτός των κανόνων πολέμου φονική αντιπαράθεση Ελλήνων, Άγγλων, Αυστραλών και Νεοζηλανδών με τους Γερμανούς. Η επικράτηση των τελευταίων οφειλόταν αφενός στο υψηλότατο επίπεδο της μαχητικής τους ικανότητας και αφετέρου στα σφάλματα και την ελλιπή προετοιμασία των πρώτων. Ο Νεοζηλανδός στρατηγός Μπέρναρντ Φράιμπεργκ (Bernard Freyberg)

Λάζαρος Σκυλάκης, Αντιστράτηγος ε.α.

διοικητής των συμμαχικών δυνάμεων στην Κρήτη γράφει στα απομνημονεύματά του: «Το νησί ήταν στη διάθεσή μας από έξι σχεδόν μήνες... όλα έπρεπε να είναι έτοιμα για να αποσταλούν ενισχύσεις αν βρίσκονταν διαθέσιμες και αν το επέβαλλε η ανάγκη. Παρ' όλα αυτά, δεν υπήρχε κανένα πλάνο και ούτε παρόρμηση για εργασία. Το Στρατηγείο της Μέσης Ανατολής θα έπρεπε να είχε μελετήσει προσεκτικότερα τις συνθήκες κάτω από τις οποίες θα έπρεπε να υπερασπιστεί την Κρήτη σε περίπτωση επίθεσης από τον αέρα και τη θάλασσα. Δεν προβλέφθηκε ούτε η ύπαρξη ενός λιμανιού ούτε αεροδρομίων στη νότια

πλευρά του νησιού, τα Σφακιά ή το Τυμπάκι». Επίσης η ελληνική κυβέρνηση μέσω του Τσουδερού είχε εκφράσει τις ανησυχίες της από τις πρώτες μέρες άφιξής της στην Κρήτη για την άμυνα του νησιού.

Ουσιαστικά η μάχη της Κρήτης κρίθηκε στο ύψωμα 107, που δεσπόζει του αεροδρομίου του Μάλεμε και σήμερα βρίσκεται το κοιμητήριο των Γερμανών στρατιωτών. Το μοιραίο λάθος του Διοικητή του 22ου Τάγματος των Νεοζηλανδών Αντισυνταγματάρχη Λέσλι Άντριου (Leslie Andrew), που υπερασπιζόταν το συγκεκριμένο ύψωμα να το εγκαταλείψει έδωσε την ευκαιρία στους Γερμανούς να δημιουργήσουν μια κομβικής σημασίας βάση για τον ανεφοδιασμό τους. Το σφάλμα επιδεινώθηκε όταν ο Φράιμπεργκ βράδυνε να επέμβει για την αποκατάσταση της τοποθεσίας, εξαιτίας μη έγκαιρης ενημέρωσής του

από το Διοικητή της 5ης Νεοζηλανδικής Ταξιαρχίας, που αγνοούσε την κρίσιμη κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στον Τομέα του Μάλεμε. Όλα είχαν πλέον κριθεί. Στις 23 Μαΐου ο βασιλιάς Γεώργιος Β' και η ελληνική κυβέρνηση μαζί με τα αποθέματα χρυσού της Τράπεζας της Ελλάδος μεταφέρθηκαν στην Αίγυπτο.

Οι Γερμανοί επέτυχαν μια πύρρειο νίκη θυσιάζοντας τις επίλεκτες μονάδες των αλεξιπτωτιστών τους τις οποίες δεν ξαναχρησιμοποίησαν, αλλά ταυτόχρονα δημιούργησαν και μια αντιπαλότητα με τον τοπικό πληθυσμό εμφανή ακόμα και σήμερα λόγω των βιαιοτήτων που διέπραξαν. Χιλιάδες άμαχοι Κρήτες εκτελέστηκαν, πολλές φορές χωρίς λόγο, ως αντίποινα για τις μεγάλες γερμανικές απώλειες. Χωριά ολόκληρα ισοπεδώθηκαν, όπως η Κάνδανος, δημιουργώντας μελανές αναμνήσεις. Η ηρωική αντίσταση του τοπικού πληθυσμού προκάλεσε την μήνιν του κατακτητή.

Ο γράφων λόγω του περιορισμένου της εκτάσεως του άρθρου δεν δύναται να αναφερθεί λεπτομερώς στα σχέδια των αντιπάλων και τη διεξαγωγή των επιχειρήσεων. Επιγραμματικά άξια μνείας είναι η εθελοντική συμμετοχή στις πολεμικές επιχειρήσεις όλων σχεδόν των πρωτοετών της Σχολής Ευελπίδων μαζί με τους αξιωματικούς τους και η επιχείρηση των Ιταλών στην περιοχή Λασιθίου με το 9ο Σύνταγμα Πεζικού Regina από τη Ρόδο, υπό τον Συνταγματάρχη Ettore Caffaro, που αποτέλεσε την επιτομή της στρατιωτικής ανικανότητας και έφτασε στα επίπεδα της κωμωδίας.

Εν κατακλείδι, η γερμανική εισβολή στην Ελλάδα ήταν αδύνατο να αντιμετωπιστεί επιτυχώς από τις ελληνικές δυνάμεις και τις συμβολικές βρετανικές ενισχύσεις. Τα αποτελέσματά της υπήρξαν οδυνηρά για τη χώρα μας. Ακολούθησε η τριπλή κατοχή και ο λιμός τον οποίο κυρίως επέβαλε αναίτια ο αγγλικός ναυτικός αποκλεισμός, ενώ δημιουργήθηκαν τα σπέρματα του εμφυλίου. Στο γεωστρατηγικό επίπεδο κατά πολλούς ιστορικούς η Μάχη της Ελλάδος καθυστέρησε σημαντικά την εκδήλωση της επίθεσης του Άξονα στην Σοβιετική Ένωση με τα γνωστά επακόλουθα και πλείστοι ηγέτες εξέφρασαν τον θαυμασμό τους για τη μαχητικότητα των Ελλήνων, με πρώτο τον ίδιο τον Χίτλερ που είπε: «η ιστορική δικαιοσύνη με υποχρεώνει να δηλώσω ότι από τους εχθρούς οι οποίοι μας αντιτάχθηκαν, ο Έλληνας στρατιώτης πολέμησε με το μεγαλύτερο κουράγιο. Συνθηκολόγησε μόνο όταν η περαιτέρω αντίσταση κατέστη αδύνατη και άνευ σκοπού».

ΕΠΕΤΕΙΟΛΟΓΙΟ

ΙΟΥΛΙΟΣ

ΜΑΧΗ ΔΟΥΡΥΛΑΙΟΥ (8-7-1921)

1η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΞΑΝΘΗΣ (13-7-1913)

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
(20-7-1974)

ΜΑΧΗ ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΩΝ
(Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ) (26-7-1822)

ΜΑΧΗ ΚΛΕΙΔΙΟΥ (ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Β' ΒΟΥΛΓΑΡΟ-ΚΤΟΝΟΣ) (29-7-1014)

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

ΜΑΧΗ ΜΑΡΑΘΩΝΑ (13-8-490π.Χ.)

ΜΑΧΗ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ (20-8-480π.Χ.)

ΜΑΧΗ ΣΑΓΓΑΡΙΟΥ (23-8-1921)

ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΜΦΥΛΙΟΥ (29-8-1949)

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΣΜΥΡΝΗΣ (3-9-1922)

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΑ (6-9-1955)

ΙΔΡΥΣΗ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (14-9-1814)

ΜΑΧΗ ΡΙΜΙΝΙ (21-9-1944)

ΑΛΩΣΗ ΤΡΙΠΟΛΙΤΣΑΣ (Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ)
(23-9-1821)

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ (27-9-1934)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΜΑΣ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ

Σας γνωστοποιούμε ότι στην Σχολή Πυροβολικού (ΣΠΒ), στη Νέα Πέραμο Αττικής, βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία σύγχρονου Μουσείου Πυροβολικού τα εκθέματα του οποίου ευελπιστούμε να εμπλουτίζονται συνεχώς.

Ο Σύνδεσμός μας, στην προσπάθειά του να συνδράμει τη ΣΠΒ στην παραπάνω αξιόπαινη πρωτοβουλία της, η οποία αναδεικνύει την ιστορία και την παράδοση του Όπλου μας που όλοι αγαπήσαμε και υπηρετήσαμε, σας καλεί να εξετάσετε τη δυνατότητα δωρεάν παραχώρησης τυχόν αντικειμένων

που διαθέτετε και έχουν σχέση με το Πυροβολικό, προκειμένου να εκτεθούν στο νέο Μουσείο.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα αντικείμενα: στολές και εξαρτήματα, οπλισμός, παλαιοί κανονισμοί και έγγραφα, όργανα/μέσα, φωτογραφίες κλπ.

Πριν από οιαδήποτε ενέργεια, οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να επικοινωνούν με τον Τχη (ΠΒ) κ. Αντώνιο Χαντζάρα, ΣΠΒ/2ο ΕΓ, Τηλ. 6977775517 και 22960-31135, ηλεκτρονική διεύθυνση spb-gerp@army.gr

(Συνέχεια από σελίδα 1)

Η στρατηγική σημασία της Κρήτης

Όταν μιλάμε για αεροναυτική ισχύ, σίγουρα μιλάμε για πλοία και αεροσκάφη, σύγχρονα και λειτουργικά και φυσικά για αξιόμαχα πληρώματα που τα επανδρώνουν. Μιλάμε όμως και για όλες εκείνες τις αναγκαίες υποδομές υποστήριξης και τα συστήματα ελέγχου-επιτήρησης και επικοινωνιών που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των σύγχρονων πολεμικών αποστολών. Μιλάμε δηλαδή για στρατιωτικά αεροδρόμια και ναυστάθμους με τις κατάλληλες εγκαταστάσεις, τις βάσεις συντηρήσεως και επισκευών και το αναγκαίο προσωπικό. Δηλαδή, ένα σύνολο μονάδων και εγκαταστάσεων, ορθολογικά κατανεμημένων, διασκορπισμένων και παράλληλα σε διαρκή αλληλοϋποστήριξη ώστε να γίνεται η βέλτιστη εκμετάλλευση -σε ειρήνη και πόλεμο- όλων των δυνατοτήτων τους στο πλαίσιο των αρχών της οικονομίας. Αυτή η συνύπαρξη, δυνάμεων και υποδομών, εμφανίζεται ίσως με μοναδική ισορροπία και αποτελεσματικότητα, στο δυτικό τμήμα της Κρήτης με δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης σε όλο το νησί.

Σημαντικότερη υπήρξε και η συμβολή του NATO που επί δεκαετίες συνεισέφερε στην οικοδόμηση πανάκριβων υποδομών. Ακόμη και η αμερικανική παρουσία παρά τις υπάρχουσες εξ ορισμένων πλευρών, επιφυλάξεις και μια γενικότερη κινδυνολογία, κρίνεται σήμερα ιδιαίτερα θετική για τα εθνικά συμφέροντα. Η πραγματικότητα αυτή αναδεικνύει την αξία της ύπαρξης μακροχρόνιων στρατηγικών συνεργασιών στην περιοχή με πολυεθνικούς οργανισμούς αλλά και φίλιες δυνάμεις. Περιθώρια ενίσχυσης των συνεργασιών με αμοιβαία οφέλη υπάρχουν πάρα πολλά.

Ιπποκράτης Δασκαλάκης,
Αντιστράτηγος ε.α.

Φυσικά όταν αναφερόμαστε σε υποδομές στο νησί δεν περιοριζόμαστε μόνο σε αμυντικές. Κάθε είδους εγκατάσταση υποδομών, λιμενική, αεροδρόμιο, ενεργειακή εγκατάσταση ή σύνδεση, οδικοί άξονες, επικοινωνιακές διασυνδέσεις αποτελούν προστιθέμενη αξία στη στρατηγική σημασία του νησιού. Πραγματικά πανάκριβες οι παραπάνω υποδομές, διευκολύνουν όμως την έλευση άμεσων ξένων επενδύσεων σε διάφορους τομείς δραστηριοτήτων στην Κρήτη. Αυτές οι επενδύσεις είναι το βασικό εργαλείο που μπορεί να δώσει την αναγκαία ώθηση στην ανάπτυξη του νησιού (και όχι μόνο) δρώντας πολλαπλασιαστικά σε όλους τους τομείς, πέραν του τουρισμού και του αγροτοκτηνοτροφικού τομέα. Ακόμη και ο βόρειος οδικός άξονας της Κρήτης είναι έργο που έμμεσα αυξάνει τις στρατηγικές δυνατότητες του τόπου. Στρατηγικής σημασίας και οι κάθε είδους και προς κάθε κατεύθυνση διασυνδέσεις (ηλεκτρικές, ενεργειακές, διαδικτύου).

Επηρεασμένοι από τα εν εξελίξει σοβαρότατα γεγονότα στη Μέση Ανατολή λησμονούμε να εστιάσουμε στη φυσική γειτονιά της Κρήτης, την άγνωστη και παραμελημένη αφρικανική ήπειρο. Σύμφωνα με αρκετούς αναλυτές η Αφρική ενδεχομένως να αποτελέσει την ανερχόμενη περιοχή-ήπειρο του 21ου αιώνα με τρομακτικές δυνατότητες και ευκαιρίες. Ήδη η αντίπαλος Τουρκία ενεργοποιείται δραστήρια στην αφρικανική ήπειρο.

Φυσικά το ενδιαφέρον μας δεν περιορίζεται στις όμορες χώρες Αίγυπτο και Λιβύη. Ειδικά με την τελευταία, η πλήρης εξάρτηση της από την Άγκυρα έχει δημιουργήσει πολλαπλά σημεία τριβής. Ευελπιστούμε ότι ο συνδυασμός ευνοϊκών αποτελεσμάτων των γεωτρήσεων νοτίως της Κρήτης και μια συντονισμένη διεθνής πίεση προς την Τρίπολη θα εξαναγκάσουν τη χώρα αυτή να ακολουθηθεί το δρόμο της λογικής και του διεθνούς δικαίου απορρίπτοντας ανυπόστατα μνημόνια και τυχοδιωκτισμούς.

Σήμερα η Αφρική μπορεί να μας στέλνει χιλιάδες εξαθλιωμένους ανθρώπους, αύριο όμως σίγουρα θα προσφέρει ευκαιρίες συνεργασίας. Η Κρήτη πρέπει να γίνει η μια ευρωπαϊκή πύλη εισόδου προς αυτήν την ήπειρο, ένα αεροπορικό σταυροδρόμι, ένα κέντρο σπουδών για τους Αφρικανούς, ένα νοσοκομειακό και τουριστικός προορισμός αρχικά για τις ελίτ αυτών των χωρών και εν συνεχεία για την ανερχόμενη αστική τάξη. Το νησί έχει όλα τα εκέγγυα για να καταστεί έδρα εταιρειών που θα δραστηριοποιούνται στην «μαύρη» ήπειρο. Έχει όλες τις δυνατότητες να αγωνιστεί για έναν τέτοιο ρόλο, έχει τους κατάλληλους ενεργητικούς και τολμηρούς ανθρώπους, ακόμη και η Εκκλησία της Κρήτης έχει αναλάβει μακροχρόνιες προσπάθειες σε αυτή την κατεύθυνση. Απαιτείται όραμα, μακρόπνοος κεντρικός σχεδιασμός και επίμονη εφαρμογή από κατάλληλους ανθρώπους μακριά από μικροπολιτικές κορώνες και έριδες.

Αντιστράτηγος ε.α. **Ιπποκράτης Δασκαλάκης**
Διδάκτορας Διεθνών Σχέσεων
Διευθυντής Μελετών του Ελληνικού Ινστιτούτου
Στρατηγικών Μελετών (ΕΛΙΣΜΕ)

(Συνέχεια από σελίδα 1)

Ποτέ δεν είναι αργά! Η μήπως όχι...

Οι νεοσύλλεκτοι οπλίτες θητείας, κατά κοινή ομολογία των Αξιωματικών, είναι πολύ καλοί χαρακτήρες, στο σύνολό τους σχεδόν. Οι νέοι, από την στιγμή που κατατάσσονται στις Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ), ακολουθούν πρόγραμμα, αθλούνται, εκπαιδεύονται στρατιωτικά, διδάσκονται ιστορικά θέματα, αναλαμβάνουν ευθύνες φρούρησης - ασφάλειας, μαθαίνουν να πειθαρχούν, να σέβονται την στρατιωτική ιεραρχία. Διαπιστώνουν ότι διαθέτουν ικανότητες, δεξιότητες. Στο στρατιωτικό περιβάλλον, λοιπόν, εκδηλώνουν τον καλό τους εαυτό. Επιπλέον, όσοι υπηρετούν στην μεθόριο (Εβρο, ανατολικό Αιγαίο) γνωρίζουν τα σύνορα, την έκταση της Ελληνικής επικράτειας, βλέπουν τον «γείτονα», γνωρίζουν ιστορικά μνημεία, νιώθουν υπερήφανοι ως Ελληνόπουλα.

Μέχρι όμως την κατάταξή τους στις ΕΔ, όσο ζουν και αναπτύσσονται στην σημερινή ελληνική κοινωνία που όλοι/ες βιώνουμε, εκδηλώνουν την άσχημη πλευρά τού εαυτού τους για να επιβιώσουν, καθώς κυριαρχεί η κακή απομίμηση δυτικών τάσεων, παραμερίζονται βασικές αξίες, αρετές και παραδόσεις του Ελληνισμού, απουσιάζουν ζωντανά πρότυπα. Δεν καλλιεργούνται η πίστη και η εθνική συνείδηση, τα δύο βασικά συστατικά με τα οποία οι πρόγονοί μας έγραψαν έπη - το 1821 και το 1940!

Ο αείμνηστος ιστορικός και συγγραφέας Σαράντος Καργάκος αναφέρει μεταξύ άλλων:

«... ο θεσμός της παπαγαλίας και η νοοτροπία της ήσσονος προσπάθειας, με το πρόσχημα να μην κουράσουμε τα νέα παιδιά, τους αφαιρεί την αυτενέργεια, την πρωτοβουλία, τη φαντασία και την πρωτοτυπία...

Γέμισε ο τόπος πανεπιστήμια, σχολές επί σχολών, επιστημονικούς κλάδους αόριστους, ομικλώδεις και ασαφείς, απροσδιορίστου αποστολής και χρησιμότητας...

...παράγονται επιστήμονες που είναι δεκαθλητές του τίποτα, ικανοί μόνο για το δημόσιο ή για υπάλληλοι κάποιας πολυεθνικής...

Όταν μικροί -ακόμη στο Δημοτικό- μαθαίναμε απέξω τον Τυρταίο (ποιος τολμά σήμερα να διδάξει Τυρταίο;), δεν τον μαθαίναμε για να γίνουμε πολεμοχαρείς αλλά για να νιώθουμε τροπή, όταν στη μάχη της ζωής, στην πρώτη γραμμή είναι οι παλαιότεροι, οι «γεραιοί» και οι νέοι κρύβο-νται πίσω από τη σκιά τους.

«Αισχρόν γαρ δη τούτο... κείσθαι πρόσθε νέων, άνδρα παλαιότερον».

Το σχολείο, οι σχολές και τα ΜΜΕ σακάτεψαν και σακατεύ-

Απόστολος Τσουλουβής,
Αντιστράτηγος ε.α.

ουν τη νεολαία, γιατί μιλούν συνεχώς για τα δικαιώματά της -δικαιώματα στην τεμπελιά- και ποτέ για υποχρεώσεις, ποτέ για χρέος, ποτέ για καθήκον. Το καθήκον έγινε άγνωστη λέξη.»

Θεωρείται βέβαιο λοιπόν ότι η μη προτίμηση των παραγωγικών σχολών από τους νέους, οι αποχωρήσεις τους κατά την φοίτηση, οφείλεται στον τρόπο λειτουργίας της ελληνικής κοινωνίας που δεν ενθουσιάζει και κινητοποιεί τους νέους να έχουν πρώτη επιλογή τις στρατιωτικές σχολές, αλλά και στις ίδιες τις ΕΔ που δεν έχουν διασφαλίσει την αξιοπρεπή διαβίωση του Αξιωματικού μετά την αποφοίτηση από τις παραγωγικές σχολές, καθώς και της οικογένειάς του, ώστε να είναι απόλυτα αφοσιωμένος στο λειτούργημά του.

Η σταδιακή μείωση του προϋπολογισμού των ΕΔ, οδήγησε τα στελέχη στην οικονομική πενία. Ωστόσο υπήρξε προσπάθεια αντιστάθμισης με ευεργετικά μέτρα, όμως η γενικότερη λειτουργία των ΕΔ και όχι μόνο, επηρεάστηκε αρνητικά. Επιπρόσθετα, για ποικίλους λόγους, οι ΕΔ ενεπλάκησαν σε έργα αρμοδιότητας άλλων υπηρεσιών της Πολιτείας, σε βάρος της υπηρεσιακής προόδου και οικογενειακής ευημερίας των στελεχών.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, το κύρος των Αξιωματικών έχει πληγεί εδώ και δεκαετίες, γεγονός που επιβεβαιώνεται θρασύδειλα και από το ΦΕΚ 4961/26-10-2021 περί σειράς προβαδίσματος.

Για όλους τους προαναφερόμενους λόγους, σημαντικός αριθμός αξιόλογων Αξιωματικών οδηγείται στην παραίτηση και όλα αυτά τα γνωρίζει η νεολαία.

Η νεολαία προσπερνά την σπουδαιότητα λέξεων όπως πατρίδα, έθνος, εθνική συνείδηση, σημαία, σεβασμός, πίστη, ήθος, αριστεία, κάλλος, τιμή, θυσία, με μεγάλη ευθύνη της βιολογικής οικογένειας και του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, κατά συστηματική υπόδειξη και παρότρυνση θεσμών. Έχει λησμονηθεί ο ρόλος - σκοπός, η αποστολή της οικογένειας και του σχολείου, των δύο πυλώνων που αναθρέφουν, πλάθουν και διαμορφώνουν τα παιδιά σε χρήσιμους και δημιουργικούς ανθρώπους προς εξασφάλιση μιας ισορροπημένης κοινωνίας, με ποιότητα και ευημερία, με δικαιώματα αλλά και υποχρεώσεις, με στόχους και έμπρακτη πρόοδο.

Πρέπει να ξαναθυμηθούμε, να ξεκινήσουμε από τον ΣΚΟ-

ΠΟ. Ποιος είναι ο σκοπός της οικογένειας, του σχολείου, του πανεπιστημίου, των παραγωγικών σχολών, των ΕΔ, των δημόσιων υπηρεσιών, κ.λπ.; Και για την υλοποίηση του σκοπού, να καθοριστούν αποστολή, καθήκοντα και αρμοδιότητες ξεκάθαρως, από τον πρώτο μέχρι τον τελευταίο, από τον εντολέα μέχρι τον εκτελεστή, με διαδικασίες αξιολόγησης, συστήματα ελέγχου εφαρμογής, απόδοσης ευθυνών, επιβολής κυρώσεων, αλλά και επιβραβεύσεων, κινήτρων.

Η ανατροφή υγιών νέων μέχρι την ενηλικίωσή τους, η στράτευση όλων, αγοριών και κοριτσιών, αμέσως μετά τις πανελλαδικές εξετάσεις, η υπηρετηση όλων ανεξαιρέτως τους πρώτους 6-9 μήνες στη μεθόριο, για να γίνουν μαχητές και εκπαιδευτούν στην ειδικότητά τους, να γνωρίσουν την ελληνική επικράτεια και τους ακρίτες μας, τον πολιτισμό μας, τα ανατολικά σύνορα, θα πλάσουν υπερήφανα Ελληνόπουλα με αυτοπεποίθηση, θα εξασφαλίσουν εκπαιδευμένη εφεδρεία, ώριμους φοιτητές για φοίτηση μακριά από κόμματα και καταλήψεις, αγόρια - άνδρες και κορίτσια - γυναίκες, συζύγους και μητέρες που θα πλάθουν άντρες, ικανούς οικογενειάρχες, χρήσιμους ανθρώπους για την κοινωνία και το έθνος.

Διαφορετικά, σε συνδυασμό και με το δημογραφικό ζήτημα, πολύ σύντομα δεν θα επαρκεί ο αριθμός των Αξιωματικών για στελέχωση, διοίκηση, διεύθυνση, οργάνωση, σχεδίαση, εκπαίδευση, ούτε ο αριθμός των Υπαξιωματικών και Οπλιτών για στελέχωση, ασφάλεια υποδομών, εκπαίδευση, χειρισμό και συντήρηση οπλικών συστημάτων και μέσων.

Δυστυχώς, ως Πολιτεία και πολίτες συνεχίζουμε να μην δίνουμε βαρύτητα, να μην επενδύουμε στην πρόληψη, στην προετοιμασία, αλλά να ακολουθούμε τις εξελίξεις και τις καταστροφές.

Επιβάλλεται αποκατάσταση της έλλειψης σοβαρότητας και του ελλείμματος ηγεσίας, (επανα)καθορισμός σκοπού και στόχων, συνέργεια, συνέπεια λόγων και έργων, ειλικρινές και έμπρακτο ενδιαφέρον.

Λοιπόν, είναι απαραίτητη η συνεργασία θεσμών, Υπουργείων, όπως Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Πολιτισμού, Εθνικής Άμυνας, αλλά και φορέων, όπως τα ΜΜΕ, προκειμένου να υπάρχουν νέες γενιές Ελλήνων και αυτές να είναι υπερήφανες για την καταγωγή, τη γλώσσα, την ιστορία και το πολιτισμό τους, ώστε με ενθουσιασμό να επιλέγουν τις παραγωγικές σχολές, να θεωρούν τιμή και χρέος να υπηρετήσουν τη θητεία τους σε αυτή την ευλογημένη πατρίδα.

Η πολλαπλή και άμεση ανάγκη αναβάθμισης του πυροβολικού μάχης του ΕΣ

Περίληψη

Η αναβάθμιση του πυροβολικού μάχης αποτελεί την αιχμή του δόρατος για τον μετασχηματισμό του Ελληνικού Στρατού σε μια δύναμη ικανή να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις του σύγχρονου πεδίου επιχειρήσεων. Με δεδομένη την παλαιότητα μεγάλου μέρους του υλικού, αλλά και τις διδασχές από τον πόλεμο στην Ουκρανία, όπου αναγεννήθηκε ουσιαστικά και αναδείχθηκε η αξία του ως πολύ αποτελεσματικό όπλο κρούσης με χαμηλό κόστος, η στρατηγική επικεντρώνεται σε δύο πυλώνες: την αναζωογόνηση των αξιόπιστων M109 και την είσοδο στην εποχή των τροχοφόρων αυτοκινούμενων πυροβόλων 155mm. Ταυτόχρονα δε πρέπει να ξεχαστεί η ανάγκη εκμοντερνισμού του πολύ καλού αν και περιορισμένου σε αριθμό μονάδων συστήματος PzH2000 που διαθέτει το όπλο του ΠΒ.

Ακολουθεί η εκτενής ανάλυση των αξόνων αυτών.

Μέρος 1ο : Ο Εκσυγχρονισμός των M109 Από την Ψυχοροπολεμική Τεχνολογία στην Ψηφιακή Εποχή

Το M109 αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του ελληνικού αυτοκινούμενου πυροβολικού, με εκατοντάδες μονάδες διαφόρων εκδόσεων (A1B, A2, A3GEA1, A5). Παρά την ηλικία τους, το σκάφος και το πυροβόλο παραμένουν στιβαρές πλατφόρμες που, με τις κατάλληλες παρεμβάσεις, μπορούν να παραμείνουν φονικές με παράλληλο χαμηλό κόστος λειτουργίας και υποστήριξης.

1.1 Ψηφιοποίηση και Σύστημα Ελέγχου Πυρός (FCS)

Η σημαντικότερη αναβάθμιση αφορά την εγκατάσταση ενός σύγχρονου, εγχώριου ή διεθνούς προέλευσης, Συστήματος Ελέγχου Πυρός.

Αυτοματοποίηση: Κατάρτιση των χειροκίνητων υπολογισμών. Το πυροβόλο θα λαμβάνει δεδομένα στόχου μέσω data-link και θα υπολογίζει αυτόματα τις γωνίες βολής. Αδρανειακό Σύστημα Πλοήγησης (INS/GPS): Επιτρέπει στο πλήρωμα να γνωρίζει την ακριβή του θέση ανά πάσα στιγμή, μειώνοντας δραματικά τον χρόνο τάξης (χρόνος από την κίνηση στη βολή).

1.2 Νέα Πυρομαχικά και Αυξημένο Βεληνεκές

Η αναβάθμιση δεν αφορά μόνο το όχημα, αλλά και το «βλήμα». Πυρομαχικά Extended Range (RAP): Με τη χρήση βλημάτων με υποβοήθηση πυραυλικού κινητήρα- booster ή base-bleed, το βεληνεκές των παλαιότερων M109 μπορεί να αυξηθεί από τα 18-22 χλμ. στα 30+ χλμ.

Κιτ Καθοδήγησης Ακρίβειας (PGK): Η μετατροπή των κοινών βλημάτων σε βλήματα ακρίβειας μέσω ειδικών πυροσωλήνων GPS, εξασφαλίζοντας πλήγμα με ακρίβεια λίγων μέτρων.

1.3 Υποστήριξη και Ισχύς

Η αντικατάσταση των παλαιών κινητήρων και των συστημάτων μετάδοσης κίνησης είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της κινητικότητας στο πεδίο. Παράλληλα, η προσθήκη κλιματισμού και συστημάτων προστασίας NBC (Ραδιοβιολογικός/Χημικός πόλεμος) βελτιώνει την επιβιωσιμότητα του πληρώματος.

Μέρος 2ο : Η Ανάπτυξη Τροχοφόρων Πυροβόλων 155mm – Ταχύτητα και Ευελιξία

Η διεθνής τάση μετατοπίζεται από τα ερπυστριόφορα στα τροχοφόρα αυτοκινούμενα πυροβόλα (Truck-Mounted Guns). Συστήματα όπως το γαλλικό CAESAR, το σουηδικό ARCHER ή το ισραηλινό ATMOS δείχνουν τον δρόμο.

2.1 Γιατί Τροχοφόρα στην Ελλάδα;

Στρατηγική Κινητικότητα: Τα τροχοφόρα μπορούν να μετακινηθούν ταχύτατα μέσω του εθνικού οδικού δικτύου χωρίς την

Αυτοκινούμενο σύστημα NORA-B52 155mm (Yugoimport SDPR) με ορατά τα τέσσερα εξωτερικά πτυσσόμενα πόδια στήριξης. [πηγή: Σερβικό Υπουργείο Άμυνας]

Διονύσιος Ε. Μουζάκης* Καθηγητής Δρ Μηχανικός

ανάγκη αρματοφορέων. Αυτό είναι κρίσιμο για την ταχεία ενίσχυση του Έβρου ή τη μετακίνηση μεταξύ στα νησιά.

Χαμηλότερο Κόστος: Η συντήρηση ενός τροχοφόρου οχήματος (6x6 ή 8x8) είναι σημαντικά φθηνότερη από εκείνη ενός ερπυστριόφορου.

Επιβιωσιμότητα (Shoot-and-Scoot): Λόγω της φύσης τους, τα τροχοφόρα μπορούν να βάλουν 6-8 βλήματα και να εγκαταλείψουν τη θέση τους μέσα σε λιγότερο από 2 λεπτά, πριν το εχθρικό αντιπυροβολικό εντοπίσει το στίγμα τους.

2.2 Η Προοπτική της Εγχώριας Παραγωγής

Η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει ένα δικό της σύστημα, συνδυάζοντας υπάρχουσες τεχνολογίες δηλαδή:

Το Όχημα: Χρήση ενός δοκιμασμένου ελληνικού ή διεθνούς πλαισίου (π.χ. Tatra, IVECO, ή εγχώριο όχημα από την ΕΛΒΟ).

Το Πυροβόλο: Ενσωμάτωση ενός σωλήνα 155mm/52 διαμετρημάτων που προσφέρει βεληνεκές άνω των 40 χλμ.

Το Λογισμικό: Ανάπτυξη εγχώριου Συστήματος Διεύθυνσης Πυρός από ελληνικές εταιρείες αμυντικής πληροφορικής. Στον τομέα αυτόν υπάρχει ακμάζον οικοσύστημα στην ελληνική αγορά.

Μέρος 3ο : Η Σύγκλιση

Ένα Ενιαίο Οικοσύστημα Πυροβολικού

Για να έχουν νόημα αυτές οι αναβαθμίσεις, πρέπει να ενταχθούν σε ένα ψηφιακό δίκτυο.

Συνεργασία με UAV (Drones): Το πυροβολικό δεν «βλέπει» μόνο του. Η χρήση ελληνικών drones, για στοχοποίηση σε πραγματικό χρόνο είναι ο πολλαπλασιαστής ισχύος που απαιτείται.

Κέντρα Διοίκησης και Ελέγχου: Τα δεδομένα από τα ραντάρ αντιπυροβολικού, τους προωθημένους παρατηρητές και τα drones πρέπει να καταλήγουν στα αναβαθμισμένα M109 και τα νέα τροχοφόρα ακαριαία.

Οικονομικά και Βιομηχανικά Οφέλη

Η υλοποίηση ενός τέτοιου προγράμματος στην Ελλάδα:

Επαναλειτούργια των ΕΑΣ (Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα): Για την παραγωγή βλημάτων 155mm και την ανακατασκευή των σωλήνων των πυροβόλων. Η νέα συμφωνία που υπεγράφη πρόσφατα συνγορεύει υπέρ αυτού.

Ενίσχυση της ΕΑΒ: Για τα ηλεκτρονικά συστήματα και τη διασύνδεση με drones.

Συμμετοχή Ιδιωτικού Τομέα: Δεκάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις μπορούν να προσφέρουν καλωδιώσεις, αισθητήρες και άλλα κατασκευαστικά τμήματα ή πλήρη συγκροτήματα.

Μέρος 4ο : Το Ψηφιακό Πυροβολικό «PzH 2000»

Η Ελλάδα απέκτησε δίνοντας πρωτοπόρο στίγμα 24 μονάδες οβιδοβόλων PzH 2000 GR στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Τα συστήματα αυτά εξοπλίζουν δύο Μοίρες Μέσου Πυροβολικού (156 και 163 ΜΜΠ) στον Έβρο, αποτελώντας την «σιδερένια γροθιά» της πρώτης γραμμής άμυνας.

4.1 Τεχνικά Χαρακτηριστικά και Επιδόσεις

Πυροβόλο: Διαθέτει σωλήνα 155mm μήκους 52 διαμετρημάτων (L52), γεγονός που του επιτρέπει να επιτυγχάνει εξαιρετικά μεγάλες αποστάσεις.

Βεληνεκές: * 30 χλμ. με συμβατικά βλήματα.

- 40+ χλμ. με βλήματα αυξημένου βεληνεκού (Base Bleed).
- Έως 56-60 χλμ. με κατευθυνόμενα πυρομαχικά (όπως το V-LAP ή το M982 Excalibur).

- Βολή επί κινούμενου στόχου

Ρυθμός Βολής: Είναι ικανό να βάλει 3 βλήματα σε 9 δευτερόλεπτα (ριπή) ή 10 βλήματα το λεπτό. Αυτή η ταχύτητα είναι κρίσιμη για την εξουδετέρωση στόχων πριν προλάβουν να αντιδράσουν.

Δυνατότητα MRSI (Multiple Rounds Simultaneous Impact): Το σύστημα μπορεί να υπολογίσει διαφορετικές τροχιές για έως και 5 βλήματα, έτσι ώστε όλα να πλήξουν τον στόχο την ίδια ακριβώς στιγμή, προκαλώντας μέγιστη καταστροφή.

4.2 Επιχειρησιακά Πλεονεκτήματα

Επιβιωσιμότητα: Διαθέτει ισχυρή θωράκιση που προστατεύει το πλήρωμα από θραύσματα πυροβολικού και ελαφρά όπλα, ενώ η οροφή του έχει ειδική προστασία από «βομβίδα» (top-attack).

Ψηφιακό Σύστημα Ελέγχου Πυρός: Είναι πλήρως αυτόματο. Το πλήρωμα δεν χρειάζεται να βγει έξω για να τάξει το πυροβόλο-όλα γίνονται από το εσωτερικό της θωρακισμένης καμπίνας μέσω υπολογιστών.

Κινητικότητα: Παρά το βάρος των 55+ τόνων, ο ισχυρός κινητήρας των 1000 ίππων του επιτρέπει να κινείται με ταχύτητα 60 χλμ./ώρα, ακολουθώντας τους σχηματισμούς των αρμάτων Leopard 2HEL.

4.3 Η Ανάγκη Αναβάθμισης και Υποστήριξης

Α/Κ ΟΒΙΔΟΒΟΛΟ 155ΧΙΛ. PZH2000GR [πηγή: ΓΕΣ]

Παρά την ανωτερότητά του, το PzH 2000 στην ελληνική υπηρεσία χρειάζεται προσοχή:

Συντήρηση: Ως ένα εξαιρετικά πολύπλοκο σύστημα, απαιτεί υψηλό επίπεδο τεχνική υποστήριξη και ροή ανταλλακτικών.

Ενσωμάτωση Νέων Πυρομαχικών: Η πλήρης αξιοποίησή του απαιτεί την προμήθεια σύγχρονων κατευθυνόμενων βλημάτων (π.χ. Vulcano ή Excalibur), ώστε να μπορεί να πλήττει στόχους ακριβείας σε αποστάσεις άνω των 50 χλμ.

Δικτυοκεντρικές Επιχειρήσεις: Η σύνδεσή του με drones (UAVs) για την παροχή δεδομένων στόχευσης σε πραγματικό χρόνο είναι το επόμενο βήμα για να διατηρήσει την κυριαρχία του στο πεδίο.

4.4 Οδικός Χάρτης για το PzH-2000: Ο Εκσυγχρονισμός προς το 2050

Στο πλαίσιο του συνεδρίου «Future Artillery 2024», παρουσιάστηκε ένα ολοκληρωμένο πλάνο αναβάθμισης για το αυτοκινούμενο πυροβόλο PzH-2000, με σκοπό τη διατήρηση της επιχειρησιακής του υπεροχής έως τα μέσα του 21ου αιώνα. Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις εστιάζουν στους εξής κρίσιμους τομείς:

Εκτόξευση Ισχύος Πυρός: Η σημαντικότερη εξέλιξη αφορά την ικανότητα προσβολής στόχων σε στρατηγικά βάρη. Μέσω της χρήσης νέας γενιάς πυρομαχικών 155 χλστ., το βεληνεκές του συστήματος προβλέπεται να αγγίξει τα 100 χιλιόμετρα, αναβαθμίζοντας τον ρόλο του στο σύγχρονο πεδίο μάχης.

Αυτοματοποίηση και Ταχυβολία: Σχεδιάζεται η ενσωμάτωση ενός προηγμένου αυτόματου συστήματος τροφοδοσίας, το οποίο θα διαχειρίζεται 30 έτοιμα προς χρήση βλήματα. Η προσθήκη αυτή αναμένεται να αυξήσει κατακόρυφα τον ρυθμό βολής, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τον χρόνο αντίδρασης.

Επαύξηση Επιβιωσιμότητας: Με γνώμονα τις απειλές από τον αέρα, προτείνεται η ενίσχυση της θωράκισης στο πάνω μέρος του πύργου για την αντιμετώπιση περιφερόμενων πυρομαχικών (loitering munitions). Επιπλέον, για την αυτοπροστασία έναντι εγγύς κερσαίων απειλών, προβλέπεται η τοποθέτηση τηλεχειριζόμενου σταθμού οπλισμού (RCWS) στην οροφή.

Αναβάθμιση Αντιληπτικής Ικανότητας: Η επίγνωση της κατάστασης βελτιώνεται ριζικά με την υιοθέτηση ενός σύγχρονου οπτοηλεκτρονικού συστήματος οροφής, καθώς και ενός νέου, εξελιγμένου συστήματος οδήγησης που θα διευκολύνει το έργο του οδηγού κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες ορατότητας.

Δεν μπορεί κανείς να πει ότι θα ήταν άσχημη η ιδέα να γίνει προμήθεια ορισμένων επιπλέον μονάδων PzH2000, παρά το υψηλό κόστος/μονάδα (17-18εκ.€) ή εκσυγχρονισμένων αντίστοιχων (30-40% κόστους). Μπορεί κανείς να σκεφθεί και προς την κατεύθυνση του Κορεατικού K9 Thunder (Κεραυνός) εναλλακτικά.

5. Επίλογος

Η αναβάθμιση των M109 και η παράλληλη ανάπτυξη/απόκτηση τροχοφόρων συστημάτων 155mm αποτελεί μονόδρομο. Τα ερπυστριόφορα συστήματα θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τις τεθωρακισμένες ταξιαρχίες στον Έβρο, ενώ τα τροχοφόρα θα προσφέρουν την απαραίτητη στρατηγική ευελιξία και ταχύτητα αντίδρασης σε όλη την επικράτεια και τις νήσους.

Η Ελλάδα δεν αγοράζει έτσι απλώς «κανόνια»- επενδύει σε ένα ψηφιακό σύστημα κρούσης που θα καταστήσει κάθε τετραγωνικό μέτρο της εθνικής κυριαρχίας απρόσβλητο, ενισχύοντας ταυτόχρονα την εγχώρια βιομηχανική βάση και την τεχνολογική υπεροχή των Ενόπλων Δυνάμεων.

Παράλληλα διακρίνεται ήδη η επιτακτική ανάγκη προσαρμογής/αναβάθμισης των πολύ εξελιγμένων συστημάτων PzH2000 στο νέο πολυκεντρικό περιβάλλον απειλών των νέων πεδίων μάχης για την επιτυχή παραμονή του σε υπηρεσία ως το 2050.

* Διονύσιος Ε. Μουζάκης

Καθηγητής Δρ Μηχανικός, Δ/ντης Εργ. Μηχανικής ΣΣΕ Δ/ντης Τομέα III, Μαθηματικών και Επιστημών Μηχανικής ΣΣΕ Τμήμα Στρατιωτικών Σπουδών Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων

*Εφ. Λγος(ΤΧ)

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ 2026

Οι παρακάτω συνάδελφοι μέλη και φίλοι του Συνδέσμου, προσέφεραν τα αναγραφόμενα ποσά, για συνδρομή και ενίσχυση του Συνδέσμου.

Το ΔΣ του Συνδέσμου ευχαριστεί εκ βάθους καρδιάς

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΟΣ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟ(€)	A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΟΣ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟ(€)
1.	Αλεξανδρόπουλος Δημήτριος	Ταξχος ε.α.	30	22.	Μίχος Κωνσταντίνος	Ταξχος ε.α.	25
2.	Ανδρεάδης Δημήτριος	Σχης ε.α.	25	23.	Μπαλαφούτης Δημήτριος	Αντγος ε.α.	30
3.	Αποστόλου Ευάγγελος	Ανχης (ΠΒ) ε.α.	30	24.	Νικολακάκου Πολυξένη	Κυρία	25
4.	Αστραπέλλος Κωνσταντίνος	Πυροβολητής	20	25.	Ντότας Παναγιώτης	Ταξχος ε.α.	30
5.	Βαϊραμίδης Βασίλειος	Αντγος ε.α.	30	26.	Παγάνης Δημήτριος	Αντγος ε.α.	30
6.	Βαλλινδράς Ιωάννης	Αντγος ε.α.	25	27.	Παλαιολόγος Μιχαήλ	Υπτγος ε.α.	25
7.	Βέργος Δημήτριος	Ταξχος ε.α.	30	28.	Παπαθωμάς Γρηγόριος	Μητροπολίτης Περιστερίου	
8.	Βερυκάκης Αντώνιος	Υπτγος ε.α.	25			Εφ. Ανθλόγος (ΠΒ)	25
9.	Γκέλης Νικόλαος	Ταξχος ε.α.	25	29.	Πουλόπουλος Παναγιώτης	Υπτγος ε.α.	50
10.	Γκόνης Γεώργιος	Υπτγος ε.α.	50	30.	Πρώιου Ειρήνη	Κυρία	50
11.	Δαλαμαγκίδης Βασίλειος	Αντγος ε.α.	50	31.	Ρουμπή Αργυρώ	Κυρία	30
12.	Δαφέρμος Γεώργιος	Ταξχος ε.α.	30	32.	Σημαντηράκης Κωνσταντίνος	Ταξχος ε.α.	25
13.	Θεοδωράκης Σπυρίδων	Ταξχος ε.α.	30	33.	Σκαραφίγκας Αθανάσιος	Αντγος ε.α.	50
14.	Καραθανάσης Χρήστος	Ταξχος ε.α.	30	34.	Σούλτης Γεώργιος	Εφ. Ανθλόγος (ΠΒ)	25
15.	Κιοσσές Κωνσταντίνος	Υπτγος ε.α.	50	35.	Σπαθάρης Παναγιώτης	Εφ. Ανθλόγος (ΠΒ)	25
16.	Κοντογιάννης Μιλτιάδης	Σχης ε.α.	25	36.	Σταματάκης Ιωάννης	Υπτγος ε.α.	25
17.	Κούκουρας Δημήτριος	Ταξχος ε.α.	30	37.	Τζανετόπουλος Άγγελος	Ανχης ε.α.	25
18.	Κωνσταντάρης Ιωάννης	Ταξχος ε.α.	25	38.	Τσιρογιαννίδης Ιωάννης	Ανχης ε.α.	30
19.	Λάζος Νικόλαος	Τχης ε.α.	25	39.	Ψυχογιός Παναγιώτης	Σχης ε.α.	25
20.	Μανωλίτσας Δημήτριος	Ταξχος ε.α.	30	40.	Ζέρβας Βασίλειος	Κύριος	20
21.	Μασταγκάκη Λέλα	Κυρία	30				

ΝΕΑ ΜΕΛΗ

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΟΣ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΟΣ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ
1.	Ανδρεάδης Δημήτριος	Σχης ε.α.	7.	Μίχος Κωνσταντίνος	Ταξχος ε.α.
2.	Βερυκάκης Αντώνιος	Υπτγος ε.α.	8.	Παλαιολόγος Μιχαήλ	Υπτγος ε.α.
3.	Καραθανάσης Χρήστος	Ταξχος ε.α.	9.	Παπαθωμάς Γρηγόριος	Μητροπολίτης Περιστερίου
4.	Κοντογιάννης Μιλτιάδης	Σχης ε.α.			Εφ. Ανθλόγος (ΠΒ)
5.	Κωνσταντάρης Ιωάννης	Ταξχος ε.α.	10.	Σπιταδάκης Στυλιανός	Αντγος ε.α.
6.	Λαμπρόπουλος Ανδρέας	Σχης ε.α.	11.	Ψυχογιός Παναγιώτης	Σχης ε.α.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΙΑ ΚΟΝΤΑ ΜΑΣ

A/A	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΑΞΗ	ΒΑΘΜΟΣ	ΟΠΛΟΣΩΜΑ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΤΑΦΗΣ	ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ
1	ΣΣΕ-1978	Ταξχος ε.α.	ΠΒ	Δασκαλάκης Μιχαήλ	Αλέξανδρος	07 Μαρ 26	9 Μαρ 26	Βολέωνες Ρεθύμνου
2	ΕΜΘ-1985	Ανθστης ε.α.	ΠΒ	Περιστερόπουλος Αθανάσιος	Αντώνιος	9 Ιαν 26	11 Ιαν 26	Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ελάφου Πιερίας

ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Τα Μέλη του Συνδέσμου διακρίνονται σε Τακτικά, Αρωγά και Επίτιμα.

- Τα Τακτικά και Αρωγά Μέλη εγγράφονται στο Συνδεδεμένο κατόπιν αιτήσεώς τους και αποφάσεως του Δ.Σ. ενώ τα Επίτιμα ανακηρύσσονται με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως, μετά από πρόταση του Δ.Σ. προς αυτήν.
- Τακτικά Μέλη του Συνδέσμου, γίνονται οι Αξιωματικοί και Ανθυπασπιστές του Όπλου του Πυροβολικού, οι οποίοι τελούν σε αποστρατεία.
- Αρωγά Μέλη του Συνδέσμου γίνονται:
 - Οι Έφεδροι Αξιωματικοί του Πυροβολικού,
 - Οι απόστρατοι Αξιωματικοί των λοιπών Όπλων και Σωμάτων, οι οποίοι κατά την Υπηρεσία τους στο Στράτευμα έχουν φοιτήσει σε Σχολεία του Όπλου του Πυροβολικού ή έχουν υπηρετήσει σε Μονάδες Πυροβολικού (ενδεικτικώς: Πεδίο Βολής Κρήτης, Σχολή Πυροβολικού, Κέντρο Εκπαιδεύσεως Πυροβολικού, Μοίρες ΧΩΚ κ.λπ.)
 - Τα μέλη των Οικογενειών (σύζυγοι και τέκνα) θανόντων αποστράτων Αξιωματικών του Όπλου. δ) Οι απόστρατοι Αξιωματικοί

Πυροβολικού (Μόνιμοι και Έφεδροι) του Κυπριακού Στρατού.

- Επίτιμα Μέλη του Συνδέσμου ανακηρύσσονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, ιδίως δε (α) Στρατιωτικοί που έχουν διακριθεί σε ηγετικές θέσεις των Ενόπλων Δυνάμεων ή έχουν συμβάλει στη βελτίωση του Όπλου του Πυροβολικού και του Στρατού γενικότερα, και (β) Στρατιωτικοί ή Πολίτες που υπηρέτησαν με διάκριση σε υψηλές Δημόσιες Θέσεις ή που με οποιοδήποτε τρόπο συνέβαλαν ουσιαστικά στην προαγωγή εθνικών, πολιτιστικών και κοινωνικών, κοινών επιδιώξεων και έχουν υπηρετήσει στο Όπλο του Πυροβολικού οποτεδήποτε και με οποιαδήποτε ιδιότητα.
- Δικαίωμα ψήφου έχουν μόνον τα ταμειακώς εντάξει Τακτικά Μέλη του Συνδέσμου.
- Φίλοι του Συνδέσμου θεωρούνται όσοι καθ' οιονδήποτε τρόπο υποστηρίζουν τον Σύνδεσμο και συμμετέχουν στις εκδηλώσεις του.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ

Συνδρομή έτους 2024: **25 ευρώ**
Τρόποι πληρωμής

- Κατάθεση στο **νέο λογαριασμό του Συνδέσμου: 6012-165338-944** της Τράπεζας Πειραιώς ή σε οποιαδήποτε τράπεζα με το **IBAN: GR07 01710 12000 6012 165338 944. Δικαιούχος: ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ.**
Η μεταφορά εντός της τράπεζας Πειραιώς δεν επιβαρύνεται με προμήθεια ενώ από άλλη τράπεζα επιβαρύνεται με προμήθεια. Προτείνεται η επιλογή «κανονική προτεραιότητα» για μικρότερη προμήθεια
- Αποστολή ταχυδρομικής επιταγής στο Γραφείο του Συνδέσμου στη διεύθυνση Μαυροκορδάτου 9, Αθήνα, ΤΚ 10678.
- Επίσκεψη στο Γραφείο του Συνδέσμου (Μαυροκορδάτου 9-6ος Όροφος) τις πρωινές ώρες 10:00-14:00 κάθε Τρίτη και Πέμπτη (κρίνεται σκόπιμη μια τηλεφωνική επικοινωνία προηγουμένως στο 2105235408).
- Επίδοση του χρηματικού ποσού σε ένα από τα μέλη του Δ.Σ. της απολύτου εμπιστοσύνης του ενδιαφερομένου. Δωρεές - ενισχύσεις είναι ευπρόσδεκτες.

Επίσκεψη του Μητροπολίτη Περιστερίου κ.κ. Γρηγόριου στα γραφεία του Συνδέσμου

Την Τρίτη 26 Μαΐου 2026, επισκέφθηκε τα Γραφεία του Συνδέσμου μας ο Μητροπολίτης Περιστερίου κ.κ. Γρηγόριος (κατά κόσμον Παπαθωμάς, από τα Νάματα Κοζάνης, γεννηθείς 9 Σεπτεμβρίου 1960), Έλληνας πανεπιστημιακός, θεολόγος, νομικός και ιεράρχης της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Ο Σεβασμιώτατος ήταν έφεδρος Ανθυπολοχαγός (ΠΒ), υπηρέτησε από Ιαν 83 μέχρι Ιουν 85 την θητεία του στις 151 Α/Κ ΜΜΠ και 98 ΤΕ και τυγχάνει μέλος του Συνδέσμου μας.

Είναι τακτικός καθηγητής Κανονικού Δικαίου στο ΕΚΠΑ, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο 11 - Νομική Σχολή Παρισίων.

Ως κληρικός υπηρέτησε στην Ιερά Μητρόπολη Πολυανής και Κυλικίου (1998-1999 & 2009-2010), στην Ιερά Μητρόπολη Γαλλίας (Παρίσι) (1999-2005), και στην Αυτόνομη Εκκλησία της Εσθονίας (Τάλιν) (2005-2009). Από το 2010 έως την εκλογή του το 2021, υπηρέτησε ως ιεροκήρυκας στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών. Στις 8 Οκτωβρίου 2021, εξελέγη από την Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, ως Μητροπολίτης Περιστερίου και ενθρονίστηκε στις 14 Νοεμβρίου 2021.

Ο Σύνδεσμος μας εύχεται υγεία και κάθε επιτυχία στο δύσκολο ποιμαντικό και πνευματικό του έργο.

(Συνέχεια από σελίδα 1)

Το αντάρτικο των Ελλήνων του Πόντου εναντίον των οθωμανικών και κεμαλικών δυνάμεων (1914–1923)

Άννα Κωνσταντινίδου, Ιστορικός - Διεθνολόγος

Το αντάρτικο των Ελλήνων του Πόντου αποτελεί μία από τις σημαντικότερες μορφές ένοπλης αντίστασης των χριστιανικών πληθυσμών της Μικράς Ασίας κατά την περίοδο της κατάρρευσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της συγκρότησης του τουρκικού «εθνικού» κράτους. Μεταξύ 1914 και 1923, μεγάλος αριθμός Ελλήνων του Πόντου κατέφυγε στα ορεινά της περιοχής και συγκρότησε αντάρτικες ομάδες με σκοπό την αυτοάμυνα απέναντι στις διώξεις που υφίσταντο από τις οθωμανικές αρχές και αργότερα από το εθνικιστικό κίνημα των κεμαλικών. Το φαινόμενο αυτό εντάσσεται στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο των διώξεων και εκτοπίσεων που υπέστησαν οι χριστιανικοί πληθυσμοί της Μικράς Ασίας κατά τις τελευταίες δεκαετίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Η ένοπλη αντίσταση των Ποντίων δεν υπήρξε απλώς αυθόρμητη αντίδραση σε τοπικές επιθέσεις. Αντίθετα, αποτέλεσε ένα οργανωμένο δίκτυο ανταρτικών σωμάτων που δραστηριοποιήθηκε σε πολλές περιοχές του Πόντου και συνδέθηκε με πολιτικές επιδιώξεις, όπως η προστασία των ελληνικών κοινοτήτων και η προώθηση της ιδέας ενός αυτόνομου ποντιακού κράτους.

Α. Ιστορικό πλαίσιο: ο Ελληνισμός του Πόντου και οι διώξεις

Οι Έλληνες του Πόντου αποτελούσαν μια από τις αρχαιότερες, ελληνικές κοινότητες εκτός του ελλαδικού χώρου, με παρουσία που ανάγεται στον 8ο αιώνα π.Χ., όταν ιδρύθηκαν ελληνικές αποικίες στις ακτές του Εύξεινου Πόντου. Κατά τη διάρκεια της οθωμανικής περιόδου, οι ελληνικοί πληθυσμοί της περιοχής διατήρησαν ισχυρή οικονομική, πολιτιστική και εκπαιδευτική δραστηριότητα, δημιουργώντας σημαντικά εμπορικά δίκτυα και εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Ωστόσο, οι πολιτικές εξελίξεις στις αρχές του 20ού αιώνα άλλαξαν δραματικά τις συνθήκες διαβίωσης των χριστιανικών πληθυσμών της αυτοκρατορίας. Μετά την επικράτηση των Νεοτούρκων το 1908, η οθωμανική κυβέρνηση υιοθέτησε πολιτικές εθνικής ομογενοποίησης, οι οποίες στόχευαν στη δημιουργία ενός ενιαίου τουρκικού κράτους. Οι πολιτικές αυτές στράφηκαν κυρίως εναντίον των Αρμενίων και των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και του Πόντου.

Κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, χιλιάδες Έλληνες του Πόντου επιστρατεύθηκαν στα λεγόμενα τάγματα εργασίας (πιο γνωστά ως Αμελέ Ταμπουρού), όπου υποχρεώνονταν να εκτελούν βαριά καταναγκαστικά έργα υπό εξαιρετικά σκληρές συνθήκες. Πολλοί από αυτούς πέθαναν από εξάντληση, πείνα και ασθένειες. Παράλληλα, μεγάλος αριθμός ελληνικών κοινοτήτων εκτοπίστηκε στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας, γεγονός που προκάλεσε τεράστιες απώλειες στον άμαχο πληθυσμό.

Οι διώξεις αυτές δημιούργησαν ένα κλίμα φόβου και ανασφάλειας, το οποίο οδήγησε πολλούς Ποντίους να καταφύγουν στα ορεινά της περιοχής και να οργανώσουν ένοπλες ομάδες αυτοάμυνας.

Β. Η δημιουργία του ποντιακού αντάρτικου

Η εμφάνιση των πρώτων ανταρτικών ομάδων στον Πόντο τοποθετείται γύρω στο 1915. Οι ομάδες αυτές αποτελούνταν κυρίως από άνδρες που προσπαθούσαν να αποφύγουν την επιστράτευση ή τις διώξεις των οθωμανικών αρχών. Με την πάροδο του χρόνου, οι ομάδες αυτές απέκτησαν καλύτερη οργάνωση και ανέπτυξαν δίκτυα συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών.

Η γεωγραφία του Πόντου έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του αντάρτικου. Τα ορεινά τοπία και τα πυκνά δάση της περιοχής παρείχαν φυσικά καταφύγια στους αντάρτες και δυσκόλευαν τις στρατιωτικές επιχειρήσεις των οθωμανικών δυνάμεων.

Οι αντάρτες οργανώνονταν σε μικρές ομάδες, οι οποίες είχαν ως αρχηγό έναν καπετάνιο. Οι ομάδες αυτές διέθεταν περιορισμένο οπλισμό, κυρίως τουφέκια και πιστόλια, ενώ η έλλειψη πυρομαχικών αποτελούσε συχνά σημαντικό πρόβλημα. Παρά ταύτα, κατάφεραν να δημιουργήσουν ένα εκτεταμένο δίκτυο αντίστασης σε πολλές περιοχές του Πόντου.

Βα. Σημαντικές περιοχές δράσης του αντάρτικου

Το ποντιακό αντάρτικο αναπτύχθηκε κυρίως στις ορεινές περιοχές της Τραπεζούντας, της Αμάσειας, της Πάφρας και της Σάντας. Οι περιοχές αυτές αποτέλεσαν βασικά κέντρα αντίστασης, όπου οι αντάρτες μπορούσαν να βρουν καταφύγιο και υποστήριξη από τον τοπικό πληθυσμό.

Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η περιοχή της Σάντας, η οποία εξελίχθηκε σε ένα από τα ισχυρότερα προπύργια του αντάρτικου. Οι κάτοικοι της περιοχής κατάφεραν να οργανώσουν ένα αποτελεσματικό δίκτυο άμυνας και να αντισταθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα στις επιθέσεις των οθωμανικών δυνάμεων.

Παράλληλα, σημαντική δράση αναπτύχθηκε και στην περιοχή της Πάφρας, όπου οι αντάρτες πραγματοποιούσαν επιθέσεις εναντίον στρατιωτικών αποσπασμάτων και προστάτευαν ελληνι-

κούς οικισμούς από επιδρομές.

Ββ. Σημαντικοί αρχηγοί του ποντιακού αντάρτικου Ευκλείδης Κουρτίδης

Ο Ευκλείδης Κουρτίδης υπήρξε ένας από τους πιο γνωστούς αρχηγούς του ποντιακού αντάρτικου. Γεννημένος στον Πόντο στα τέλη του 19ου αιώνα, ανέπτυξε έντονη δράση κατά τη διάρκεια των διώξεων των ελληνικών πληθυσμών. Η ομάδα του δραστηριοποιήθηκε κυρίως στην περιοχή της Σάντας, όπου κατάφερε να αντισταθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα στις επιθέσεις των οθωμανικών και κεμαλικών δυνάμεων.

Ο Κουρτίδης διακρίθηκε για την ικανότητά του να οργανώνει ανταρτικές επιχειρήσεις και να συντονίζει μικρές ομάδες μαχητών. Η δράση του συνέβαλε σημαντικά στην προστασία των τοπικών κοινοτήτων.

Βασίλειος Ανθόπουλος

Ο Βασίλειος Ανθόπουλος υπήρξε επίσης σημαντικός αρχηγός ανταρτικής ομάδας στον Πόντο. Η δράση του επικεντρώθηκε κυρίως στην περιοχή της Πάφρας, όπου οργάνωσε ένοπλες ομάδες που πραγματοποιούσαν επιθέσεις εναντίον των οθωμανικών δυνάμεων.

Η ομάδα του Ανθόπουλου διακρίθηκε για την αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεών της και για την προστασία πολλών ελληνικών χωριών της περιοχής.

Παντελής Αναστασιάδης

Ο Παντελής Αναστασιάδης αποτέλεσε μία από τις σημαντικότερες μορφές του αντάρτικου στον Δυτικό Πόντο. Οι επιχειρήσεις της ομάδας του βασιζόνταν κυρίως σε τακτικές ενέδρας και αιφνιδιασμού, οι οποίες επέτρεπαν στους αντάρτες να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες στρατιωτικές δυνάμεις.

Η δράση του Αναστασιάδη αναφέρεται σε πολλές μαρτυρίες προσφύγων και ιστορικές μελέτες σχετικά με το ποντιακό αντάρτικο.

Γ. Το ποντιακό αντάρτικο και το Ποντιακό Ζήτημα

Η ανάπτυξη του αντάρτικου συνδέθηκε και με πολιτικές επιδιώξεις. Κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ιδιαίτερα μετά το 1917, εμφανίστηκαν κινήσεις που υποστήριζαν τη δημιουργία ενός αυτόνομου ή ανεξάρτητου ποντιακού κράτους.

Η ιδέα της «Δημοκρατίας του Πόντου» αποτέλεσε ένα πολιτικό σχέδιο που προωθήθηκε από ορισμένους Πόντιους ηγέτες και διανοούμενους. Το σχέδιο αυτό προέβλεπε τη δημιουργία ενός κράτους στον Εύξεινο Πόντο που θα περιλάμβανε τους ελληνικούς πληθυσμούς της περιοχής.

Ωστόσο, οι διεθνείς πολιτικές εξελίξεις της εποχής και η έλλειψη ισχυρής στρατιωτικής υποστήριξης εμπόδισαν την υλοποίηση αυτού του σχεδίου.

Δ. Η σύγκρουση με το κεμαλικό κίνημα και η τελική κατάρρευση του Αντάρτικου του Πόντου

Μετά το 1919, όταν ξεκίνησε το εθνικιστικό κίνημα του Μουσταφά Κεμάλ, η κατάσταση στον Πόντο επιδεινώθηκε σημαντικά. Οι κεμαλικές δυνάμεις επιδίωξαν να εξαλείψουν κάθε μορφή αντίστασης και να εδραιώσουν τον έλεγχο τους στην περιοχή.

Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις που πραγματοποιήθηκαν εναντίον των ελληνικών κοινοτήτων ήταν ιδιαίτερα σκληρές. Πολλά χωριά καταστράφηκαν, ενώ χιλιάδες άνθρωποι εκτελέστηκαν ή εκτοπίστηκαν.

Παρά την αντίσταση που προέβλεπαν οι αντάρτες, η στρατιωτική υπεροχή των κεμαλικών δυνάμεων οδήγησε τελικά στην αποδυνάμωση και τη διάλυση των ανταρτικών ομάδων.

Η τελική κατάρρευση του ποντιακού αντάρτικου συνδέεται με τα γεγονότα της Μικρασιατικής Καταστροφής το 1922 και τη Συνθήκη της Λωζάννης το 1923. Με τη συνθήκη αυτή αποφασίστηκε η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, γεγονός που οδήγησε στον οριστικό τερματισμό της παρουσίας των Ελλήνων στον Πόντο.

Οι περισσότεροι αντάρτες είτε σκοτώθηκαν κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων είτε κατέφυγαν στη Ρωσία ή στην Ελλάδα. Παρά την ήττα τους, η δράση τους συνέβαλε στη διάσωση πολλών ανθρώπων και στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης του Ποντιακού Ελληνισμού.

Συμπεράσματα

Το ποντιακό αντάρτικο αποτελεί μια σημαντική πτυχή της ιστορίας του Μικρασιατικού Ελληνισμού και των εθνικών συγκρούσεων στις αρχές του 20ού αιώνα. Η δημιουργία του υπήρξε άμεση συνέπεια των διώξεων που υπέστησαν οι ελληνικοί πληθυσμοί της περιοχής και της ανάγκης για αυτοάμυνα απέναντι σε ένα εχθρικό πολιτικό περιβάλλον.

Παρά τις περιορισμένες δυνατότητές τους, οι αντάρτες κατάφεραν να οργανώσουν ένα εκτεταμένο δίκτυο αντίστασης και να προστατεύσουν πολλές κοινότητες. Η δράση τους δείχνει ότι οι πληθυσμοί που βρίσκονται αντιμέτωποι με πολιτικές εκκαθάρισης συχνά αναπτύσσουν μορφές ένοπλης αντίστασης.

Η μελέτη του ποντιακού αντάρτικου συμβάλλει στην κατανόηση των ιστορικών γεγονότων που οδήγησαν στη δραστηκή μείωση (αλλά όχι εξαίλιση, σήμερα, υπάρχουν Έλληνες κρυπτοχριστιανοί στον Πόντο και τη Μικρά Ασία, για τους οποίους το Ελληνικό Κράτος οφείλει να επιδείξει τη δέουσα προσοχή) του ελληνικού στοιχείου από τον Πόντο και παραμένει σημαντικό πεδίο έρευνας για τη σύγχρονη ιστοριογραφία.

Άννα Ιακ. Κωνσταντινίδου: Ιστορικός-Διεθνολόγος. Διδάκτωρ Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης Σχολής ΑΠΘ, Επιστημονική Συνεργάτης Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (ερευνητικά προγράμματα). Διδάσκουσα στην Ανωτάτη Διακλαδική Σχολή Πολέμου και Σχολή Εθνικής Άμυνας

Βιβλιογραφία

- Ακçam, T. (2012), *The Young Turks' crime against humanity: The Armenian genocide and ethnic cleansing in the Ottoman Empire*, Princeton University Press.
- Alexiadis, T. (2015), *The guerrilla movement of Western Pontus*, Thessaloniki: Stamoulis.
- Hovannisian, R. (2007), *The Armenian genocide: Cultural and ethical legacies*, Transaction Publishers.
- Karpozilos, A. (1991), Pontic culture in the Soviet Union between the wars, *Journal of Refugee Studies*, 4(4), 364–371.
- Κυφωνίδου Ε., (2013), Το Ποντιακό ζήτημα: στρατηγικές επιλογές και αδιέξοδα (1917–1922), Διδακτορική διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Shirinian, G. N. (2019), *The Greek genocide, 1913–1923: New perspectives*. Chicago: Asia Minor and Pontos Hellenic Research Center.

ΤΕΛΕΤΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ

Υποψηφίων Εφέδρων Αξιωματικών ΠΒ 2025 ΣΤ' ΕΣΣΟ

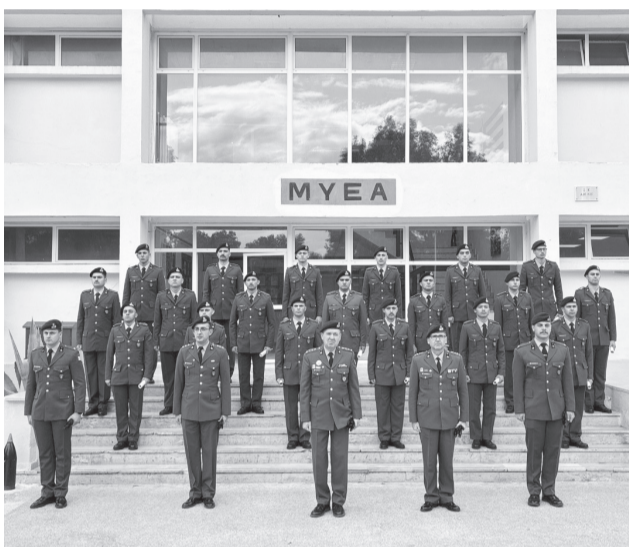
Την Παρασκευή 27 Μαρτίου 2026, πραγματοποιήθηκε στην έδρα της Σχολής Πυροβολικού, στη Νέα Πέραμο Αττικής, η τελετή ονομασίας των Υποψηφίων Έφεδρων Αξιωματικών (ΥΕΑ) 2025 ΣΤ' ΕΣΣΟ σε Δόκιμους Έφεδρους Αξιωματικούς (ΔΕΑ) του Πυροβολικού.

Το πρόγραμμα της τελετής περιελάμβανε δοξολογία, επίδοση των πτυχίων στους ονομασθέντες ΔΕΑ, ανάγνωση της Ημερήσιας Διαταγής Σχολής από το Διοικητή Σχολής, Συνταγματάρχη (ΠΒ) Αλέξανδρο Καραπιπέρη, κατάθεση στεφάνου στο Μνημείο Αγνώστου Πυροβολητή από τον πρωτεύσαντα ΔΕΑ.

Τον κύριο Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου Στρατού εκπροσώπησε ο Υποδιευθυντής ΓΕΣ/ΔΠΒ, Συνταγματάρχης (ΠΒ) Βασίλειος Τζουβάρας, ο οποίος και ανέγνωσε τον σχετικό χαιρετισμό.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ο Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Προύζος, ως εκπρόσωπος της Ιεράς Μητρόπολης Μεγάρων και Σαλαμίνας, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Μεγαρέων κ. Σπυρίδων Χατζής, ως εκπρόσωπος του Δήμου Μεγαρέων, ο Αντγος ε.α. Λεωνίδας Παππάς, ως μέλος του Δ.Σ. Δήμου Ελευσίνας, ο Υπτγος ε.α. Δημήτριος Καπετάνος, μέλος του Συνδέσμου Αποστράτων Αξιωματικών Πυροβολικού, ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. ΣΕΑΝ Αθηνών, κ. Κωνσταντίνος Πλατόπουλος, ο Γραμματέας του Δ.Σ. ΣΕΑΝ Κορινθίας κ. Κωνσταντίνος Κακούρης, και μέλη των οικογενειών των ονομασθέντων ΔΕΑ.

Ο Σύνδεσμος εύχεται καλή τύχη στους νέους έφεδρους Αξιωματικούς του Πυροβολικού μας.

Επίσκεψη 60 Μελών και Φίλων του ΣΑΑΠΒ στην Καλαμάτα στις 28 Μαρτίου 2026

Με την άφιξη στην πόλη της Καλαμάτας, το Δ.Σ. του Συνδέσμου επισκέφθηκε τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μεσσηνίας κ.κ. Χρυσόστομο Γ' στο γραφείο του, όπου του επιδόθηκε τιμητική πλακέτα με το έμβλημα του Συνδέσμου μας από τον Πρόεδρο.

Επισκεφθήκαμε:

Τον Ιερό Ναό της Υπαπαντής, το στολίδι και το καμάρι όλων των Μεσσηνίων, με τη θαυματοργό εικόνα της Παναγίας, Προστάτιδας και Πολιούχου των Καλαματιανών και των κατοίκων όλης της Μεσσηνίας.

Την Ιερά Μονή των Καλογραιών (Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης). Πρόκειται για γυναικείο μοναστήρι με μεγάλη κοινωνική προσφορά στην πόλη της Καλαμάτας.

Το Πολεμικό Μουσείο, το οποίο μέσα από τα εκθέματα του παρουσιάζει την νεότερη Ελληνική ιστορία, από τον Αγώνα του 1821 μέχρι τον πόλεμο της Κορέας καθώς και την συμβολή των Ενόπλων Δυνάμεων στις ειρηνευτικές αποστολές.

Τον Ιερό Ναό των Αγίων Αποστόλων, ο οποίος βρίσκεται στο ιστορικό κέντρο της πόλης και αποτελεί ένα από τα ωραιότερα μνημεία αυτής. Συνδέθηκε με την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα εναντίον των Τούρκων το 1821.

Ακολούθησε περιήγηση στο κέντρο της πόλης όπου απολαύσαμε τον καφέ μας και γευματίσαμε σε παραλιακή ταβέρνα.

Ευχαριστούμε θερμά τους συμμετέχοντες στην εκδρομή και σας περιμένουμε στην επόμενη μας εξόρμηση.

ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

Ν/Σ Οπλιτών της 2026 Α' ΕΣΣΟ

Την Παρασκευή 20 Μαρτίου 2026, στο ΚΕΠΒ Θήβας πραγματοποιήθηκε παρουσία του Επιθεωρητή ΓΕΣ Αντγου κ. Σταύρου Παπασαθόπουλου, η ορκωμοσία των Ν/Σ Οπλιτών της 2026 Α' ΕΣΣΟ.

Στην ορκωμοσία παρέστησαν ο Αντιπεριφερειάρχης Βοιωτίας κ. Γεώργιος Ντασιώτης, ο Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. Γεώργιος Μουλκιώτης, ο Δήμαρχος Θηβαίων κ. Γεώργιος Αναστασίου, ο Μητροπολίτης Θηβών-Λεβαδείας και Αυλίδος κ. Γεώργιος, Πρόεδροι Συνδέσμων, εκπρόσωποι των Σωμάτων Ασφαλείας και συγγενείς - φίλοι των ορκισθέντων οπλιτών.

Από τον ΣΑΑΠΒ παρευρέθηκε ο Πρόεδρος και Μέλη του Δ.Σ./ΣΑΑΠΒ.

Στους ορκισθέντες Ν/Σ οπλίτες ο Σύνδεσμος εύχεται υγεία, δύναμη και καλή Θητεία.

Επισκεφτείτε
την ιστοσελίδα
www.pironolitits.gr

Υπάρχει δημοσιευμένο το παρόν φύλλο
καθώς και παλαιότερα
(από το υπ' αριθμόν 28).

ΜΗΠΩΣ ΞΕΧΑΣΑΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ;

Αριθμός Λογαριασμού **6012-165338-944** της Τράπεζας Πειραιώς,

IBAN: **GR07 01710 12000 6012 165338 944**

Δικαιούχος: **ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ**

Π Ρ Ο Σ Ο Χ Η

Μεταφορά από λογαριασμό **εντός** της Τράπεζας Πειραιώς δεν επιβαρύνεται με προμήθεια. Μεταφορά **από άλλη τράπεζα**, επιβαρύνεται με προμήθεια εμβάσματος. Προτείνεται η επιλογή «κανονική προτεραιότητα» για αποφυγή υψηλότερων επιβαρύνσεων.